

Raport z badania

Diagnoza problemów i potrzeb mieszkańców 60+ Miasta i Gminy Serock
opracowana w ramach projektu „Seroccy seniorzy budują strategię”.
Serocczanie 60+. Strategia 2023-2027

opracowanie raportu: Wiesław Zajęc

luty 2023

Serocczanie 60+
STRATEGIA 2023-2027

Projekt „Seroccy Seniorzy budują Strategię”
finansowany przez Islandię, Liechtenstein
i Norwegię z Funduszy EOG i Funduszy Norweskich
w ramach Programu Aktywni Obywatele – Fundusz Regionalny.

SPIS TREŚCI.

I.	Wstęp.	s. 3
II.	Badanie ankietowe wśród mieszkańców Miasta i Gminy Serock.	s. 4
III.	Kawiarenki konsultacyjne. Wywiady FGI	s. 27
IV.	Spacer wirtualny Serocczanie 60+.	s. 35
V.	Badanie ankietowe wśród instytucji samorządowych i organizacji pozarządowych Miasta i Gminy Serock.	s. 52
VI.	Wnioski i rekomendacje.	s. 55
VII.	Załączniki	s. 58

I. Wstęp.

Badanie w ramach projektu „Seroccy seniorzy budują strategię” zostało przeprowadzone w okresie od grudnia 2022 roku do stycznia 2023. Składało się ono z następujących etapów:

1. Badania ankietowego na próbie celowej mieszkańców 60+ Miasta i Gminy Serock.
2. FGI (Zogniskowanych Wywiadów Grupowych) wśród mieszkańców 60+ Miasta i Gminy Serock pod umowną nazwą „Kawiarenki konsultacyjne”.
3. Spacerów diagnostycznych (pod umowną nazwą Spacerów wirtualnych) przeprowadzonymi z mieszkańcami 60+ Miasta i Gminy Serock po wybranych instytucjach, urzędach i obiektach Miasta i Gminy.
4. Ankiety wysłanej do urzędów i instytucji samorządowych oraz organizacji pozarządowych Miasta i Gminy Serock.

Metodologia i cele poszczególnych etapów badawczych zostały opisane w kolejnych częściach niniejszego raportu.

„Celem projektu „Seroccy Seniorzy budują Strategię” jest stworzenie spójnej Strategii działań Miasta i Gminy Serock na rzecz seniorów 60+ na lata 2023-2027, wypracowanej wspólnie ze starszymi mieszkankami i mieszkańcami Miasta i Gminy Serock i przyjętej do realizacji przez Radę Miasta i Gminy. Projekt ma na celu umocnienie postrzegania serockich seniorów/ek nie tylko przez pryzmat konieczności zabezpieczenia usług opiekuńczych, ale jako grupy mieszkańców pełnej potencjału społecznego, kulturalnego i rozwojowego.

Projekt „Seroccy Seniorzy budują Strategię” finansowany przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię z Funduszy EOG i Funduszy Norweskich w ramach Programu Aktywni Obywatele – Fundusz Regionalny”¹.

Bardzo serdecznie dziękujemy wszystkim Seniorom, którzy wzięli aktywny udział w naszym badaniu.

¹ <https://spp-nadzieja.pl/informacje-o-projekcie/>

II. Badanie ankietowe wśród mieszkańców Miasta i Gminy Serock 60+.

1. Metodologia badania.

Badanie zostało przeprowadzone na próbie celowej 200 mieszkańców Miasta i Gminy Serock w wieku 60+. Uczestnicy badania wypełniali samodzielnie ankietę zawierającą 20 pytań dotyczących stanu ich zdrowia, aktywności fizycznej, sfery obywatelskiej i kulturowej oraz korzystania z Internetu i z Ogólnopolskiej Karty Seniora. Dodatkowo respondenci odpowiadali na 8 pytań dotyczących ich wieku, wykształcenia, sytuacji mieszkaniowej, sytuacji rodzinnej, miejsca zamieszkania oraz dochodu miesięcznego.

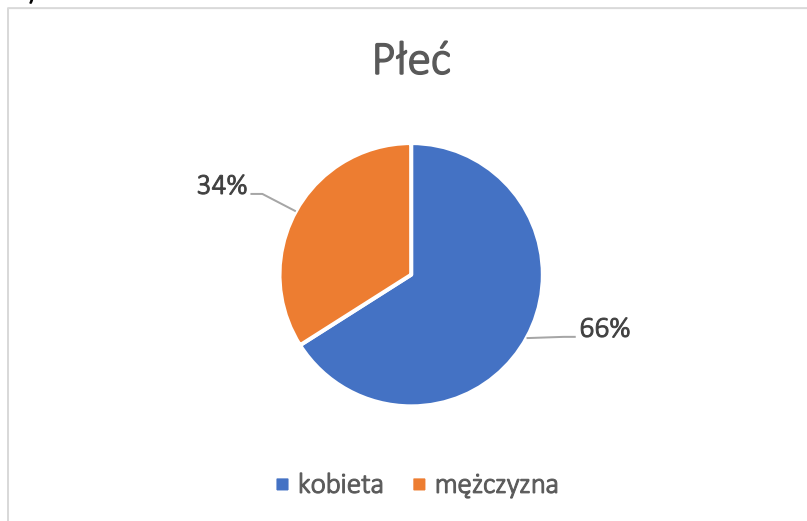
2. Charakterystyka respondentów ze względu na cechy demograficzne.

W badaniu wzięło udział 200 mieszkańców Miasta i Gminy Serock, w tym 132 kobiety (66% ankietowanych) i 68 mężczyzn (34%). Strukturę próby ze względu na płeć przedstawiono na wykresie nr 1.

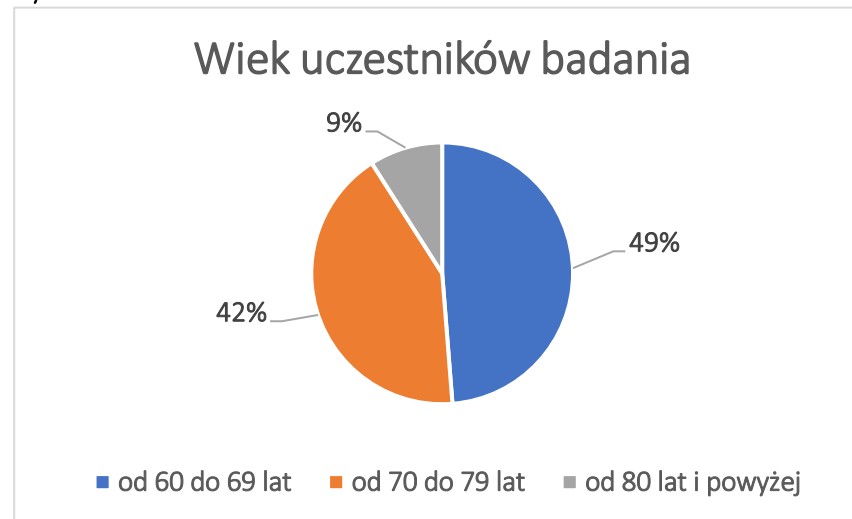
97 uczestników badania (patrz: wykres nr 2) to osoby w wieku od 60 do 69 lat (co stanowi 49% wszystkich respondentów), 84 osoby w wieku od 70 do 79 lat (42% ankietowanych) oraz 19 osób w wieku powyżej 80 lat (9%).

Najwięcej respondentów, blisko połowa (46%), posiada wykształcenie średnie, 33% wykształcenie wyższe, 16% zawodowe, a 5% podstawowe (patrz: wykres nr 3).

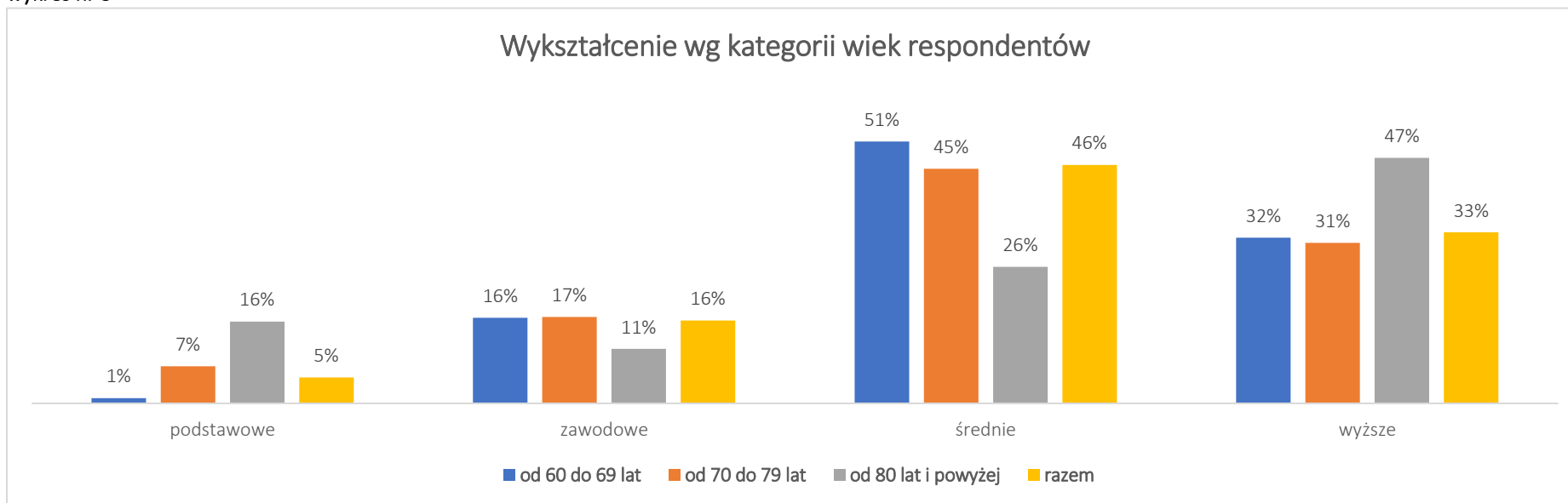
wykres nr 1

wykres nr 2

wykres nr 3

Nieco ponad połowa uczestników badania (53%) mieszka w Serocku, pozostali respondenci w różnych miejscowościach wiejskich na terenie gminy Serock, z tego najwięcej w Zegrzu (co piąty respondent) i Jadwisinie (6% ankietowanych). Zestawienie miejscowości, w których mieszkają respondenci, przedstawione zostało w tabeli nr 1.

tabela nr 1

Miejsce zamieszkania	liczba respondentów	% odpowiedzi
Serock	106	53%
Zegrze	39	20%
Jadwisin	12	6%
Borowa Góra	6	3%
Łacha	5	3%
Cupel	5	3%
Jachranka	4	2%
Wierzbica	4	2%
Ludwinowo Zegrzyńskie	3	2%
Marynino	3	2%
Dosin	2	1%
Karolino	2	1%
Izbica	2	1%
Popowo Kościelne	1	1%
Guty	1	1%
Skubianka	1	1%
Stasi Las	1	1%
Wola Kiełpińska	1	1%
Gąsiorowo	1	1%
Dębinki	1	1%
razem	200	100%

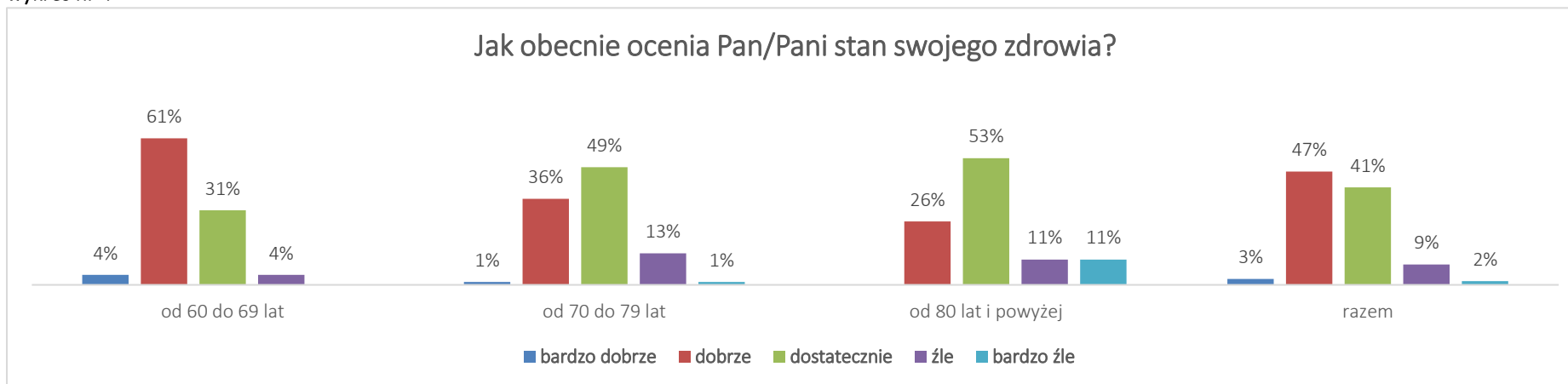
Uwaga metodologiczna:

w dalszej części raportu odpowiedzi respondentów na poszczególne pytania przedstawione są ze względu na płeć, wiek lub miejsce zamieszkania, w zależności od tego, która zmienna istotnie różnicuje opinie i postawy respondentów. Zbadana próba nie jest reprezentatywna dla całej populacji mieszkańców Miasta i Gminy Serock w wieku 60+, niemniej ze względu na stosunkowo dużą liczebność próby, w dużym przybliżeniu opisuje opinie i postawy badanej populacji.

Stan zdrowia i korzystanie z opieki lekarskiej.

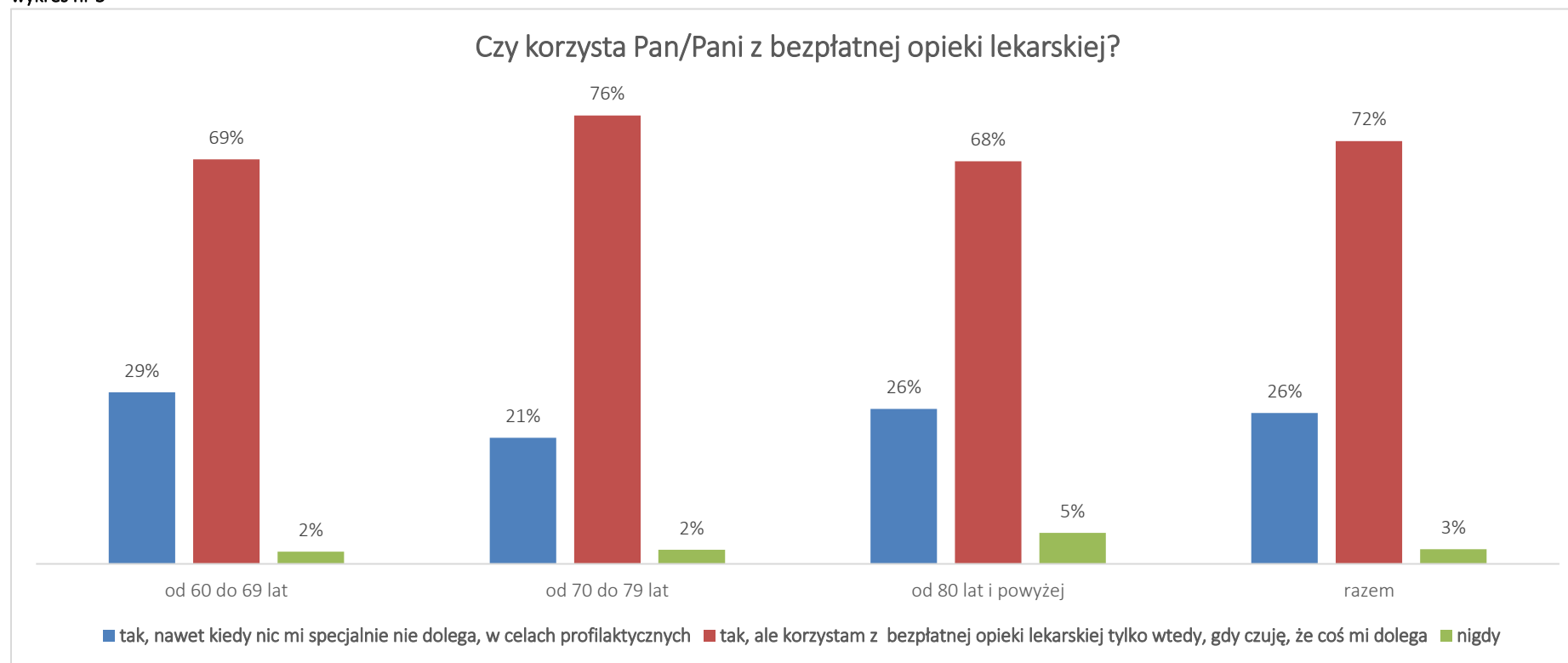
Najwięcej, 47% badanych oceniło swój stan zdrowia jako „dobry” (patrz: wykres nr 4). 40% respondentów ocenił ten stan jako „dostateczny”. Odsetek osób oceniających swój stan jako „bardzo dobry” lub „bardzo zły” wynosi odpowiednio 5% i 3%. Co nie zaskakuje, ocena zdrowia pogarsza się wraz z wiekiem. O ile w grupie w wieku od 60 do 69 lat odsetek badanych oceniających swój stan zdrowia jako „dobry” wynosi ponad 60%, to w najstarszej grupie wiekowej, 80 lat i powyżej, odsetek ten spada do 26%. Również w najstarszej grupie wiekowej znajdują się niemal wszyscy respondenci oceniający swój stan zdrowia jako „bardzo zły”. Jednocześnie żaden z respondentów w tej grupie nie ocenił stanu swojego zdrowia jako „bardzo dobry”.

wykres nr 4

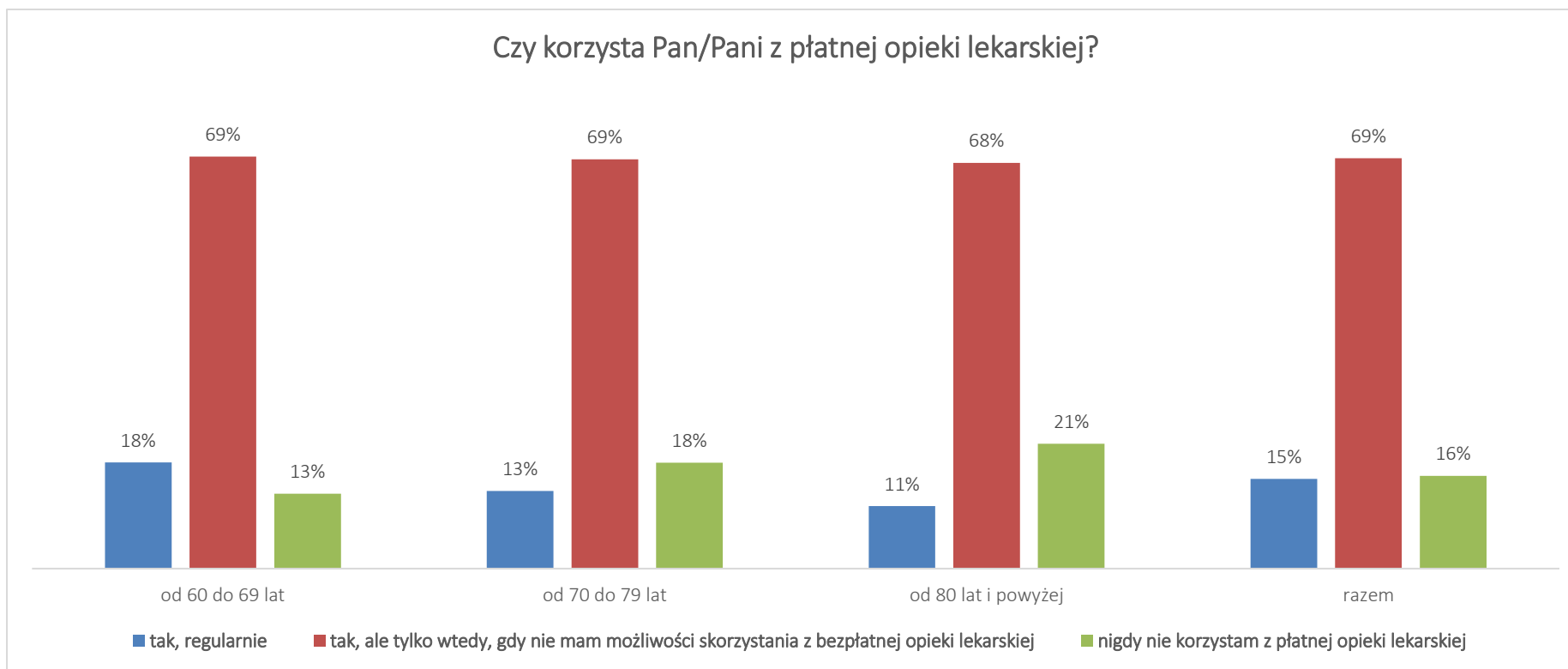
Niemal wszyscy uczestnicy badania przynajmniej raz na jakiś czas korzystają z **bezpłatnej opieki lekarskiej** (patrz: wykres nr 5). Prawie co trzeci badany korzysta z takiej opieki „w celach profilaktycznych, nawet kiedy „nie odczuwa żadnych dolegliwości”, jednak zdecydowana większość, nieco ponad 70%, korzysta z takiej opieki głównie wtedy, „kiedy czują, że coś im dolega”.

wykres nr 5

W przypadku **płatnej opieki lekarskiej**, regularne korzystanie z niej deklaruje jedynie 15% respondentów (patrz: wykres nr 6), częściej w grupie wiekowej 60-69 lat niż w pozostałych. Blisko 70% badanych korzysta z opieki płatnej tylko wtedy, gdy „nie ma możliwości skorzystania z opieki publicznej”. 16% ankietowanych nie korzysta w ogóle z opieki płatnej.

wykres nr 6

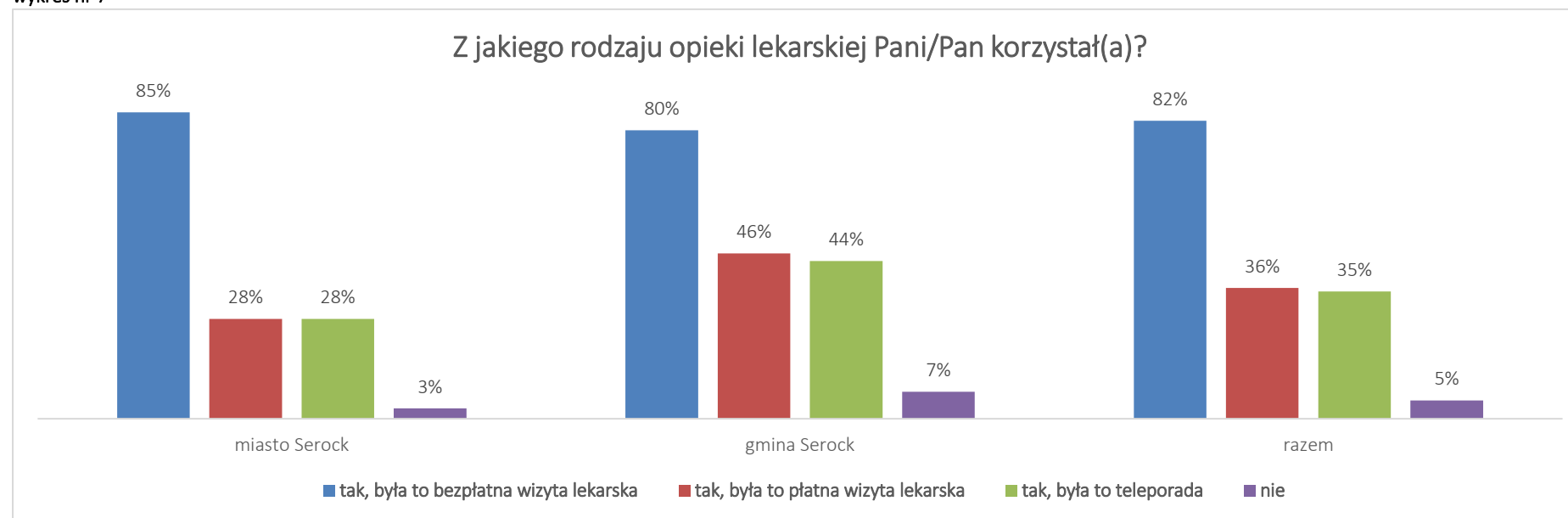

Ogółem w okresie jednego roku poprzedzającym badanie (patrz: wykres 7), z bezpłatnej wizyty lekarskiej skorzystało nieco ponad 80% respondentów, z wizyty płatnej 36%, a z porady telefonicznej 35%. Jedynie 5% badanych nie skorzystało z żadnej formy wizyty lekarskiej w ciągu ostatniego roku.

Warto zauważyć, że z usługi teleporady korzystają częściej mieszkańcy gminy Serock (miejscowości wiejskie) niż mieszkańcy samego miasta (patrz: ten sam wykres nr 7). Równocześnie w tej samej grupie mieszkańców gminy, odsetek osób, które skorzystały z płatnej wizyty lekarskiej (46%) jest znacznie wyższy niż w przypadku mieszkańców miasta Serock (28%).

Co więcej odsetek badanych w gminie Serock, którzy nie skorzystali w ogóle z opieki lekarskiej w okresie ostatniego roku jest **dwa razy większy niż w przypadku mieszkańców miasta**. Konieczne jest zatem przyjrzenie się bliżej temu zjawisku, może ono wynikać z ograniczonego dostępu mieszkańców gminy (miejscowości wiejskie) do bezpłatnej opieki lekarskiej i konieczności korzystania bądź to z teleporady, bądź płatnej opieki lekarskiej. O ile w tych dwóch przypadkach seniorzy mają szansę zdiagnozowania swoich problemów zdrowotnych, to jednak w przypadku teleporady może to być diagnoza powierzchowna, a w przypadku opieki odpłatnej wiąże się z koniecznością ponoszenia wydatków, być może zbędnych, gdyby znaleźć sposób na umożliwienie tym osobom łatwiejszego skorzystania z opieki publicznej. Najbardziej niepokoi jednak fakt, że mieszkańcy gminy Serock (wieś) dwukrotnie częściej niż mieszkańcy miasta nie skorzystali w ogóle z opieki lekarskiej w okresie minionego roku. Może się to wiązać z ryzykiem, że część respondentów z omawianej grupy rezygnuje w ogóle z opieki lekarskiej z powodu jakichś barier (na przykład komunikacyjnych czy finansowych).

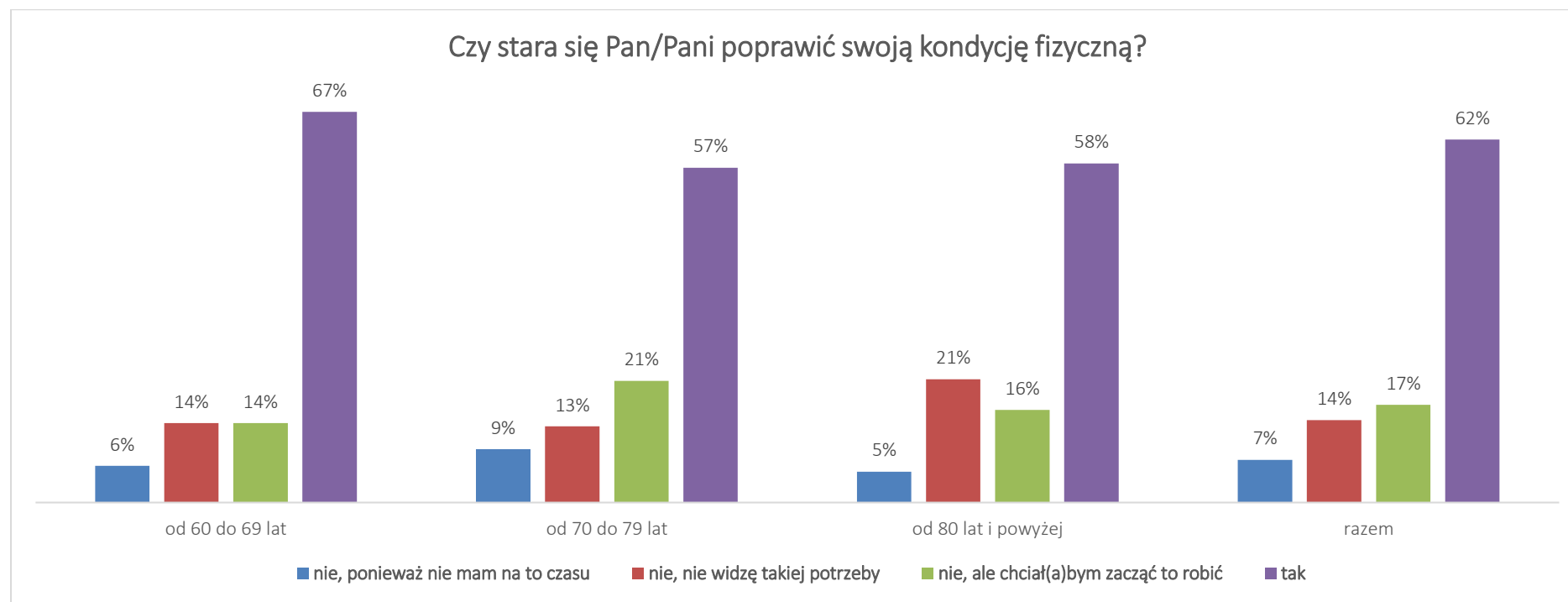
wykres nr 7

3. Czas wolny i dbałość o kondycję fizyczną.

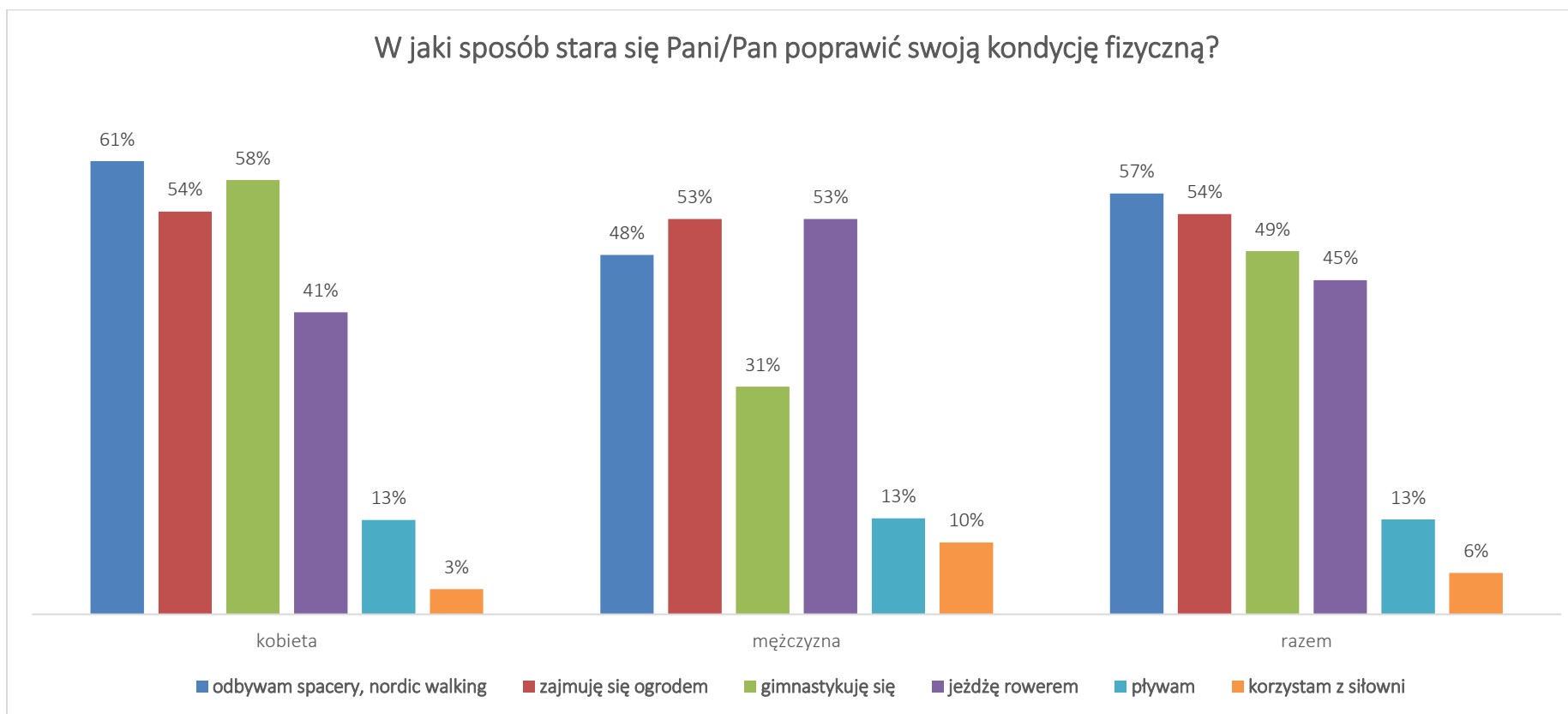
Dbałość o kondycję fizyczną deklaruje ponad 60% badanych seniorów, odsetek ten maleje wraz z wiekiem badanych (patrz: wykres nr 8). Podczas gdy w grupie wiekowej od 60 do 69 lat odsetek osób starających się o poprawę swojej kondycji fizycznej wynosi blisko 70%, to w grupie w wieku powyżej 70 lat spada poniżej 60%. Niemal co piąty respondent bez względu na wiek (17%) nie podejmuje obecnie starań o poprawę swojej kondycji fizycznej, ale „chciałby zacząć to robić”. Kobiety (65% ankietowanych) częściej niż mężczyźni (57%) podejmują starania o poprawę swojej kondycji fizycznej. Zasadne jest zatem, aby w ofercie skierowanej do seniorów znalazły się zajęcia rekreacyjne, sportowe itp., których specyfika mogłaby zainteresować panów.

wykres nr 8

Wśród najczęściej wymienianych aktywności przez osoby, które deklarują dbanie o swoją kondycję fizyczną (patrz: wykres nr 9) należą: spacer i nordic walking (57%), praca w ogrodzie (54%), gimnastyka (49%), jazda rowerem (45%), pływanie (13%) i siłownia (6%). Kobiety zdecydowanie częściej niż mężczyźni wybierają takie formy zajęć poprawiających kondycję fizyczną jak spacer i nordic walking (61%) oraz gimnastyka (58%). Mężczyźni preferują z kolei jazdę rowerem (53%). Obie grupy równie chętnie zajmują się pracami w ogrodzie.

wykres nr 9

Nieco ponad 80% seniorów spędza swój czas wolny głównie „w domu, mieszkaniu lub działce”. Ten nawyk w dużym stopniu różnicuje jednak miejsce zamieszkania. Podczas gdy w przypadku mieszkańców miasta Serock odsetek osób spędzających czas wolny w „domu, mieszkaniu lub działce” sięga blisko 90%, to w przypadku seniorów z miejscowości wiejskich odsetek ten spada do 76%; niemal co czwarty respondent z tych miejscowości deklaruje, że spędza czas „raczej poza domem, mieszkaniem i działką”. Może się to wiązać z większą dostępnością do lasów, zbiorników wodnych itp. w sąsiedztwie których można spędzać czas wolny zwłaszcza w okresie od wiosny do jesieni.

tabela nr 2

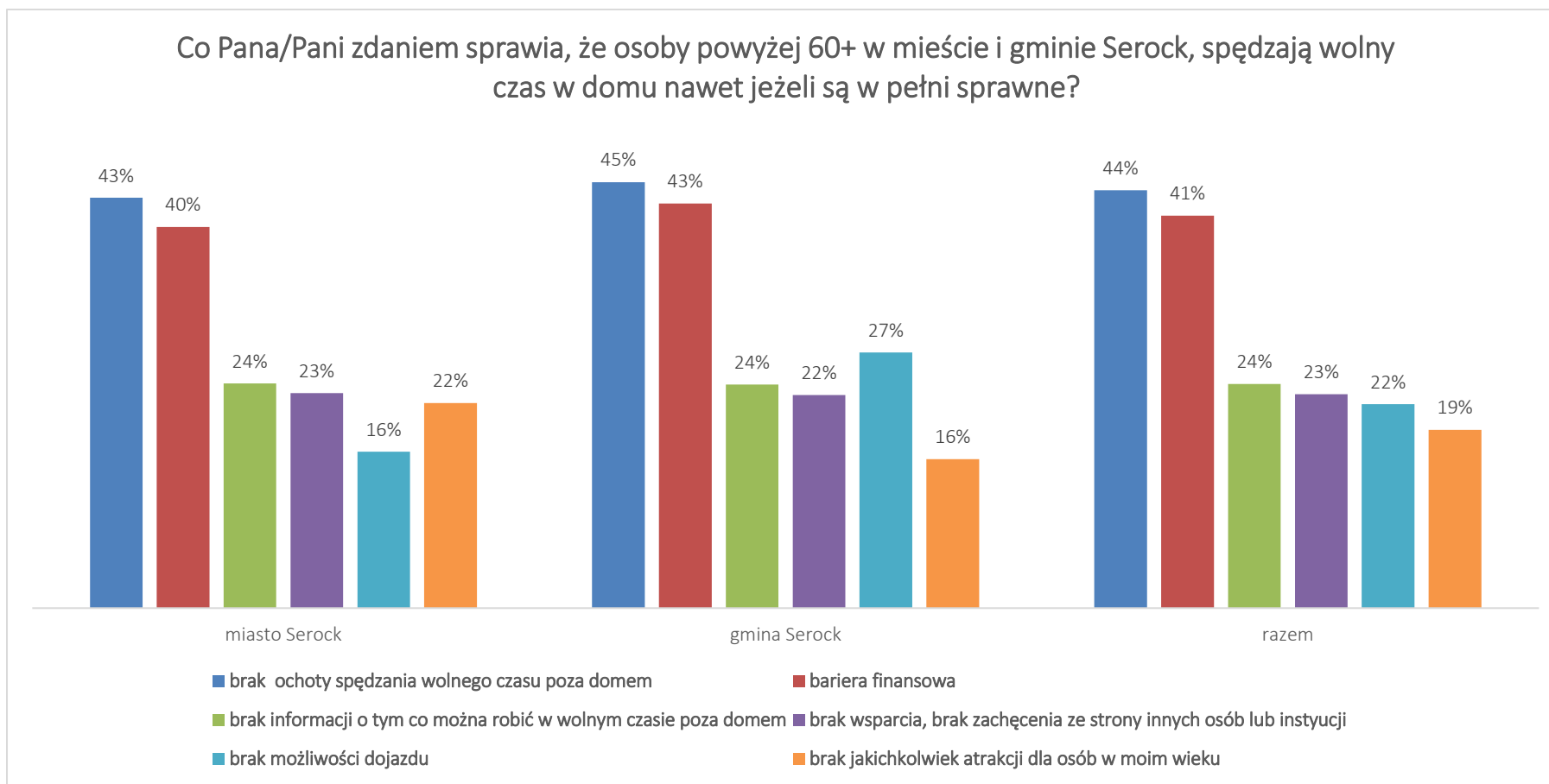
Miejsce zamieszkania	Gdzie spędza Pan/Pani swój wolny czas?		razem
	raczej w swoim domu, mieszkaniu, działce	raczej poza domem, mieszkaniem, działką	
miasto Serock	89%	11%	100%
gmina Serock	76%	24%	100%
razem	83%	17%	100%

4. Przyczyny braku aktywności seniorów.

Uczestnicy badania mogli wskazać powód, dla którego ich zdaniem seniorzy powyżej 60 roku życia spędzają swój wolny czas głównie w domu, nawet jeżeli są w pełni sprawni. Do najczęściej wskazywanych przyczyn (patrz: wykres nr 10) należą: „brak ochoty spędzania wolnego czasu poza domem” (44%), „bariera finansowa” (41%), „brak informacji o możliwościach spędzania wolnego czasu poza domem” (24%) oraz „brak wsparcia i zachęcenia ze strony innych osób lub instytucji” (23%).

Co piąty respondent wskazał ponadto na „brak możliwości dojazdu” (22%) i „brak jakichkolwiek atrakcji dla osób w jego wieku” (19%). Na barierę komunikacyjną (brak możliwości dojazdu) zdecydowanie częściej wskazują mieszkańcy gminy Serock niż mieszkańcy samego miasta.

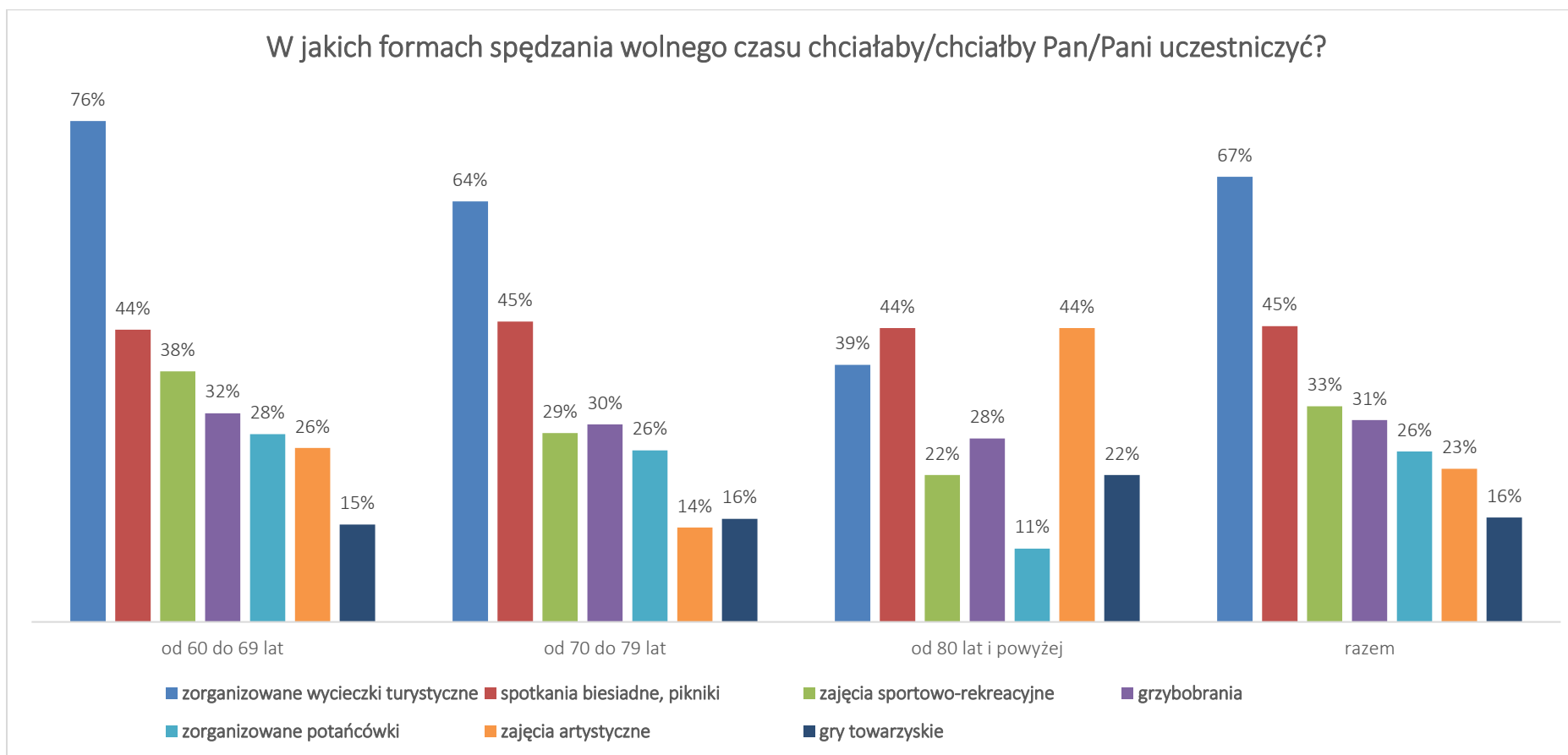
wykes nr 10

Do aktywności, w których seniorzy uczestniczyliby, gdyby pojawiła się taka możliwość (patrz: wykres nr 11), należą „zorganizowane wycieczki turystyczne” (67%), „spotkania biesiadne, pikniki itp. (45%), zajęcia sportowo-rekreacyjne (33%), „grzybobrania” (31%), „zorganizowane potańcówki” (26%), „zajęcia artystyczne” (23%) oraz „gry towarzyskie”(16%).

Wraz z wiekiem zmieniają się preferencje dla form spędzania czasu, starsi seniorzy rzadziej wskazują na aktywności związane z koniecznością opuszczenia miejsca zamieszkania („zorganizowane wycieczki turystyczne”) lub związane z większym wysiłkiem („zajęcia sportowo-rekreacyjne”). Oferta zajęć dla seniorów powinna być więc na tyle zróżnicowana, aby umożliwiać spędzanie wolnego czasu zarówno poza miejscem zamieszkania jak i stacjonarnie, bliżej miejsca zamieszkania (np. „spotkania biesiadne i pikniki”).

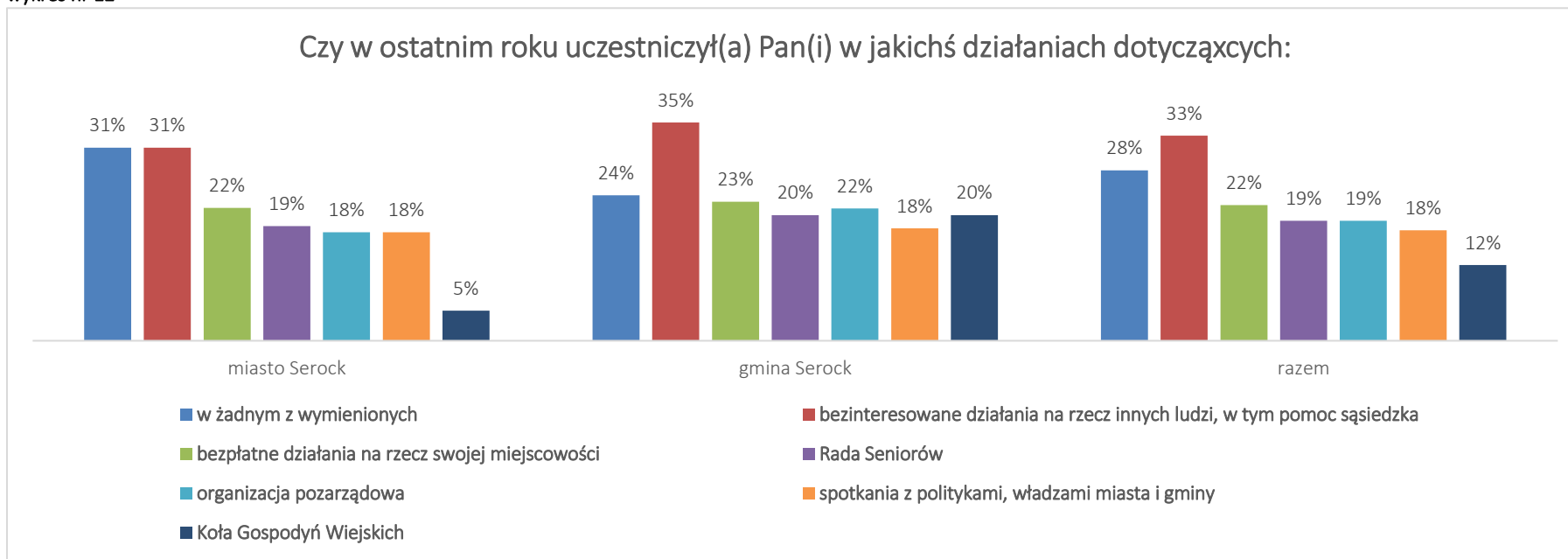
wykres nr 11

5. Sfera obywatelska seniorów.

Blisko co trzeci uczestnik badania w okresie minionego roku nie brał udziału w żadnych działaniach związanych z szeroko rozumianą aktywnością i sferą obywatelską. 70% respondentów wskazało natomiast co najmniej jedno takie działanie (patrz: wykres nr 12) i najczęściej były to: „bezpłatne działania na rzecz innych ludzi, w tym pomoc sąiedzka” (33%) oraz „bezpłatne działania na rzecz swojej miejscowości” (22%). Do innych działań wymienianych przez uczestników badania należały ponadto: „uczestnictwo w Radzie Seniorów” (19%), „aktywność w organizacjach pozarządowych” (19%), „udział w spotkaniach z politykami, władzami miasta i gminy” (18%) oraz „uczestnictwo w zajęciach Koła Gospodyń Wiejskich” (12% łącznie, ale znacznie więcej, bo 20% w przypadku respondentów z obszarów wiejskich gminy Serock). Warto zauważyć, że mieszkańcy obszarów wiejskich deklarowali nieco większą aktywność w sferze obywatelskiej niż mieszkańcy samego miasta Serock.

wykres nr 12

Seniorzy zapytani o możliwość uczestniczenia w wybranych inicjatywach społecznych (patrz: tabela nr 3), wskazywali na możliwość „działania w stowarzyszeniach lokalnych i organizacjach pozarządowych” (22%), „uczestniczenia w Komisji Wyborczej” (13%) oraz „pełnienia funkcji ławnika” (4%). Większość z uczestników badania (66%) nie byłaby jednak skłonna do udziału w żadnej z wymienionych inicjatyw.

tabela nr 3

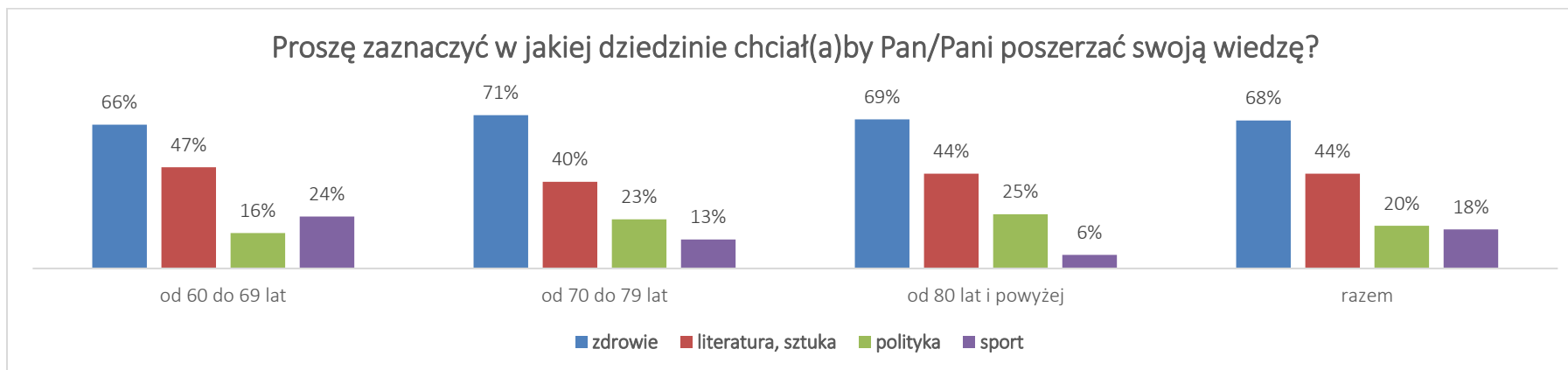
Miejsce zamieszkania	Czy chciał(a)by Pan/Pani uczestniczyć:				
	żadne z wymienionych	działać w lokalnych stowarzyszeniach i organizacjach pozarządowych	być członkiem Komisji Wyborczej	być ławnikiem	prace aktywizujące seniorów
miasto Serock	70%	16%	13%	3%	1%
gmina Serock	62%	27%	14%	5%	0%
razem	66%	22%	13%	4%	1%

6. Gotowość do samorozwoju i zdobywania wiedzy.

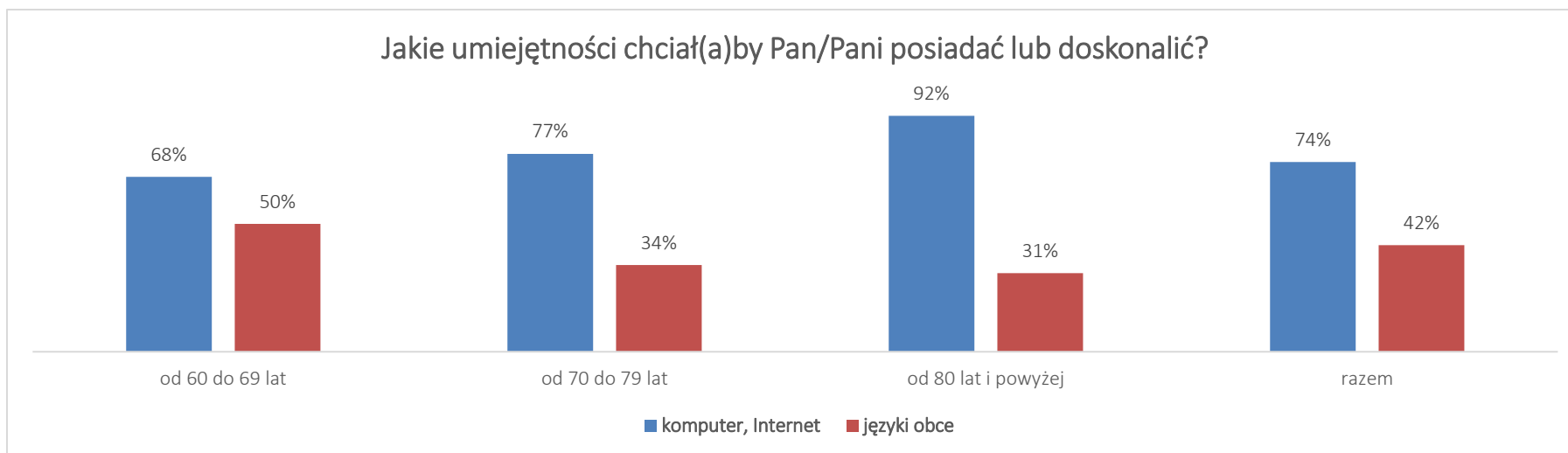
Do najczęściej wskazywanych dziedzin (patrz: wykres nr 13), w których seniorzy chcieliby poszerzać swoją wiedzę należą: „zdrowie” (68%), następnie „literatura i sztuka” (44%), „polityka” (20%) oraz „sport” (18%). Natomiast wśród najczęściej wymiennych konkretnych umiejętności, które chcieliby posiadać i/lub rozwijać badani seniorzy (patrz: wykres nr 14) należą „obsługa komputera i korzystanie z Internetu” (74%) oraz „nauka języków obcych” (42%). **Warto zauważyć, chęć nabycia lub rozwoju umiejętności w zakresie obsługi komputera oraz Internetu rosną wraz z wiekiem.** Najstarsi respondenci najwyraźniej dostrzegają ryzyko związane z wykluczeniem cyfrowym. Rzadziej niż młodszy seniorzy korzystają z Internetu, w tym również do zakupów elektronicznych i załatwiania spraw administracyjnych (o czym w dalszej części raportu). **Edukacja cyfrowa seniorów powinna być więc jednym z priorytetowych działań proponowanych do Strategii na lata 2023-2027.**

Część respondentów wymieniała również inne obszary i umiejętności związane ze swoimi zainteresowaniami. Pojawiają się wśród nich m.in. prawo jazdy, fotografia, majsterkowanie, szycie i inne.

wykres nr 13

wykres nr 14

Uczestnicy badania zapytani o najwygodniejszą formę nauki (patrz: tabela nr 4) wskazywali najczęściej ofertę i zajęcia Serockiej Akademii Seniorów (49%), następnie na „krótkie kursy i szkolenia stacjonarne” (50%), „naukę samodzielną” (25%) oraz „krótkie kursy i szkolenia prowadzone zdalne” (24%). Warto w tym miejscu zauważyć, że **kursy i szkolenia prowadzone zdalnie, wskazywane były łącznie przez co czwartego respondenta, ale już w przypadku mieszkańców wiejskich gminy Serock przez znacznie więcej, bo blisko 35% ankietowanych.** Może to zatem świadczyć o dużym potencjale dla rozwoju formy zdalnej zajęć, zwłaszcza na obszarach pozamiejskich.

tabela nr 4

Miejsce zamieszkania	Jaka forma nauki wydaje się dla Panu/Pani najdogodniejsza?			
	Serocka Akademia Seniora	krótkie kursy i szkolenia stacjonarne	nauka samodzielną	krótkie kursy i szkolenia zdalne
miasto Serock	43%	52%	28%	15%
gmina Serock	49%	48%	25%	34%
razem	46%	50%	27%	24%

7. Aktywność seniorów i zainteresowania kulturowe.

Do najczęstszych aktywności kulturalnych podejmowanych przez seniorów w ostatnich 12 miesiącach poprzedzających badanie (patrz: tabela nr 5) była: wizyta w serockim Centrum Kultury i Czytelnictwa (65%), wizyta w teatrze (57%), restauracji (53%), kawiarni (49%) i kinie (41%). Co trzeci respondent odwiedził muzeum, bibliotekę (inną niż w serockim CKiCZ) lub wystawę. Co czwarty respondent uczestniczył w zawodach sportowych jako widz/kibic, a co piąty jako ich uczestnik. Co może wydać się nieco zaskakujące, respondenci z obszarów wiejskich gminy Serock deklarują większą aktywność w poszczególnych obszarach kulturowych niż mieszkańcy miasta Serock, którzy, mogłoby się wydawać, mają łatwiejszy dostęp do oferty kulturowej.

Może to świadczyć o większej motywacji mieszkańców obszarów gminnych do korzystania z oferty kulturalnej lub też o efektywnej pracy lokalnych animatorów kulturalnych (np. Kół Gospodyń Wiejskich, o których aktywności świadczą opinie respondentów z równoległe przeprowadzonego badania FGI Kawiarenki).

Jeżeli chodzi o zainteresowanie konkretnymi dziedzinami kultury i sztuki (patrz: tabela nr 6) to ponad 50% ankietowanych deklaruje zainteresowanie teatrem, niewiele mniej zainteresowanie filmem (47%) oraz literaturą (46%), muzyką (41%), a na sam koniec teatrem (26%) i malarstwem (13%). Mniej niż co czwarty ankietowany deklaruje brak zainteresowania którąkolwiek z podanych kategorii kultury i sztuki. I ponownie ciekawa obserwacja – respondenci z obszarów gminy Serock wykazują większe zainteresowanie niemal wszystkimi poszczególnymi dziedzinami kultury i sztuki niż respondenci z samego Serocka.

tabela nr 5

Miejsce zamieszkania	Czy w ostatnim roku był(a) Pan/Pani w:									
	Centrum Kultury i Czytelnictwa	teatr	restauracja	kawiarnia	kino	muzeum	biblioteka	wystawa	zawody sportowe jako widz/kibic	zawody sportowe jako uczestnik
miasto Serock	64%	53%	45%	50%	32%	31%	32%	30%	30%	16%
gmina Serock	66%	62%	63%	47%	52%	40%	38%	35%	22%	20%
razem	65%	57%	53%	49%	41%	35%	35%	33%	26%	18%

tabela nr 6

Miejsce zamieszkania	Jakie dziedziny sztuki Pana/Panią szczególnie interesują?					
	nie interesuję się sztuką	teatr	film	literatura	muzyka	malarstwo, rzeźba
miasto Serock	18%	48%	44%	45%	37%	13%
gmina Serock	13%	54%	51%	47%	46%	12%
razem	16%	51%	47%	46%	41%	13%

Korzystanie z Internetu (patrz: tabela nr 7) deklaruje nieco ponad 50% respondentów, warto zauważyć, że różnice pomiędzy poszczególnymi grupami wiekowymi są jednak bardzo duże. O ile w grupie wiekowej od 60 do 69 lat korzystanie z Internetu deklaruje 65%, to w grupie od 70 do 79 lat jest to już poniżej 50%, a w najstarszej grupie, powyżej 80 lat, zaledwie 26%. | Co oczywiste w takich okolicznościach, również odsetek respondentów deklarujących dokonywanie zakupów w Internecie (patrz: tabela nr 8) lub załatwiania spraw urzędowych przy pomocy Internetu (patrz: tabela nr 9) maleje wraz z wiekiem.

tabela nr 7

Wiek	Czy korzysta Pan/Pani z Internetu?			razem
	tak, korzystam regularnie	tak, korzystam sporadycznie	nie, w ogóle nie korzystam	
od 60 do 69 lat	65%	27%	8%	100%
od 70 do 79 lat	46%	32%	22%	100%
od 80 lat i powyżej	26%	26%	47%	100%
razem	53%	29%	18%	100%

Dokonywanie zakupów internetowych deklaruje 46% ankietowanych ogółem, w grupie wiekowej od 60 do 69 lat odsetek ten wzrasta jednak do blisko 60%.

tabela nr 8

Wiek	Czy dokonuje Pan/Pani zakupów w sposób elektroniczny?		razem
	tak	nie	
od 60 do 69 lat	58%	42%	100%
od 70 do 79 lat	37%	63%	100%
od 80 lat i powyżej	21%	79%	100%
razem	46%	54%	100%

Niecałe 40% ankietowanych w okresie ostatniego roku załatwiło jakąś sprawę urzędową w sposób elektroniczny. I co warto znowu podkreślić, respondenci z obszarów wiejskich gminy Serock znacznie częściej załatwiają sprawy urzędowe w sposób elektroniczny niż respondenci z Serocka. I można to uznać za przekonujący dowód na korzyści wynikające z nabycia kompetencji cyfrowych, których rozwój w grupach seniorskich powinien stać się priorytetem w serockiej Strategii.

tabela nr 9

Miejsce zamieszkania	Czy w ostatnim roku udało się Panu/Pani załatwić jakąś sprawę urzędową w sposób elektroniczny?		razem
	tak	nie	
miasto Serock	33%	67%	100%
gmina Serock	46%	54%	100%
razem	39%	61%	100%

Ostatnie pytanie w ankiecie nt. aktywności seniorów dotyczyło znajomości i korzystania z Ogólnopolskiej Karty Seniorów (patrz: tabela nr 10 i nr 11). Korzysta z niej aktualnie 64% ankietowanych seniorów ogółem, odsetek ten rośnie wraz z wiekiem, do 78% w najstarszej grupie wiekowej 80 lat i powyżej. Ponownie respondenci z obszarów wiejskich gminy Serock częściej deklarują korzystanie z tego ułatwienia niż respondenci z Serocka.

tabela nr 10

Wiek	Czy korzysta Pan(i) z Ogólnopolskiej Karty Seniora?		razem
	tak	nie	
od 60 do 69 lat	61%	39%	100%
od 70 do 79 lat	64%	36%	100%
od 80 lat i powyżej	78%	22%	100%
razem	64%	36%	100%

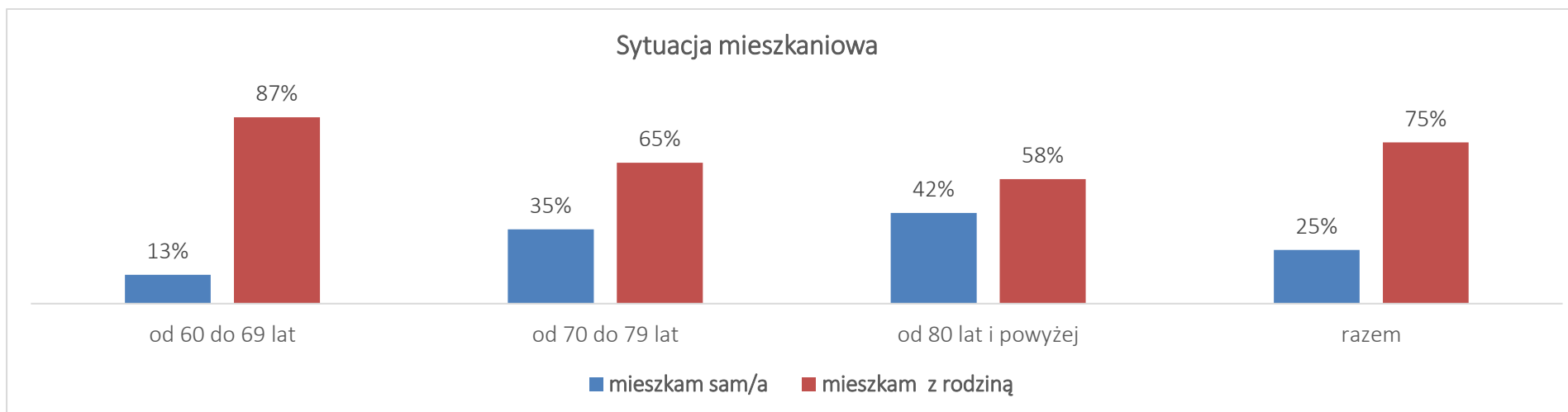
tabela nr 11

Miejsce zamieszkania	Czy korzysta Pan(i) z Ogólnopolskiej Karty Seniora?		razem
	tak	nie	
miasto Serock	61%	39%	100%
gmina Serock	67%	33%	100%
razem	64%	36%	100%

8. Sytuacja materialna uczestników badania.

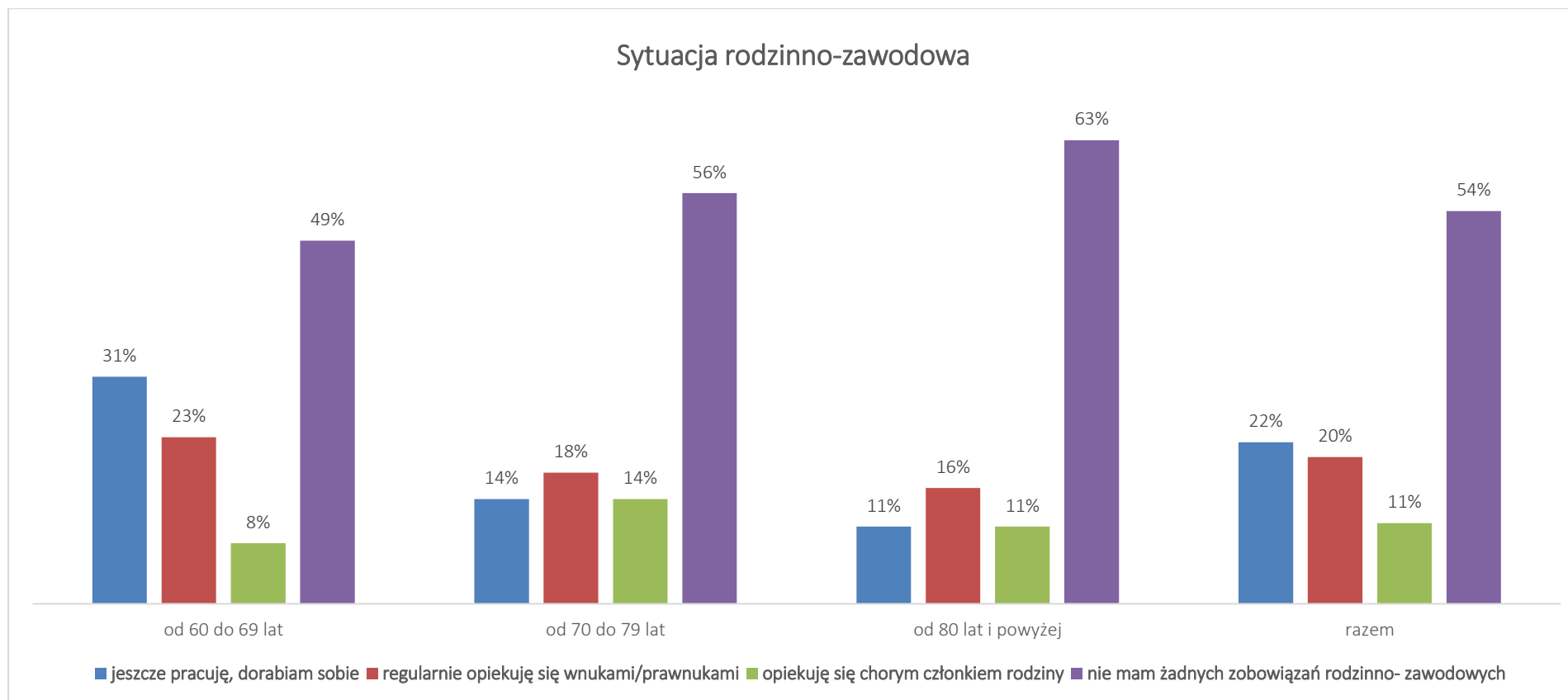
Co czwarty respondent mieszka w swoim gospodarstwie domowym samotnie (patrz: wykres nr 15), ale odsetek ten rośnie wraz wiekiem badanych. W przypadku najstarszej grupy wiekowej 80 lat i powyżej, odsetek mieszkających samotnie wynosi ponad 40%.

wykres nr 15

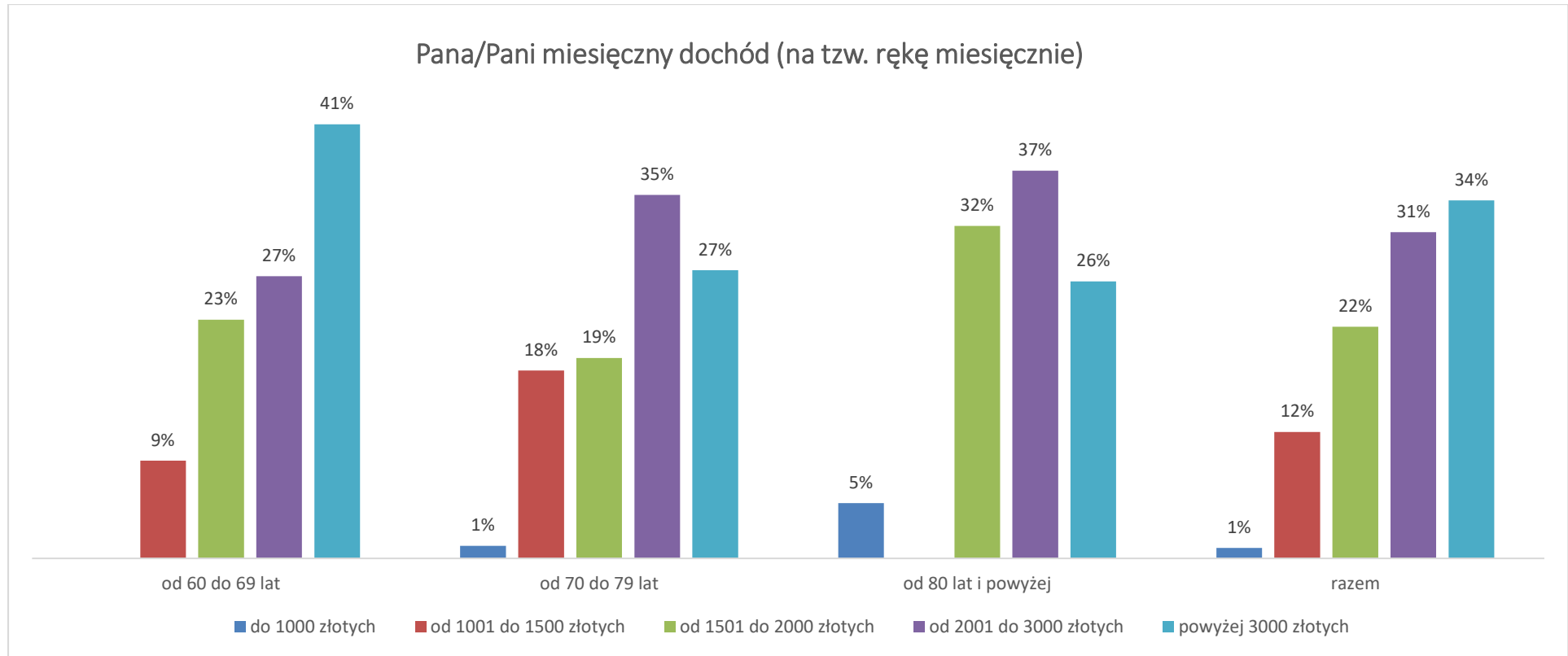
Nieco ponad 50% respondentów ogółem deklaruje brak zobowiązań rodzinno-zawodowych (patrz: wykres nr 16), odsetek ten jest ponownie największy w najstarszej grupie wiekowej seniorów i wynosi 63%. Co piąty ankietowany pozostaje aktywny zawodowo, w grupie najmłodszych seniorów (60-69 lat) jest to nieco ponad 30%, w grupie o dekadę starszej (od 70 do 79 lat) jest to już o połowę mniej (14%), w najstarszej grupie seniorów (80 lat i więcej) jedynie co dziesiąty respondent deklaruje aktywność zawodową.

wykres nr 16

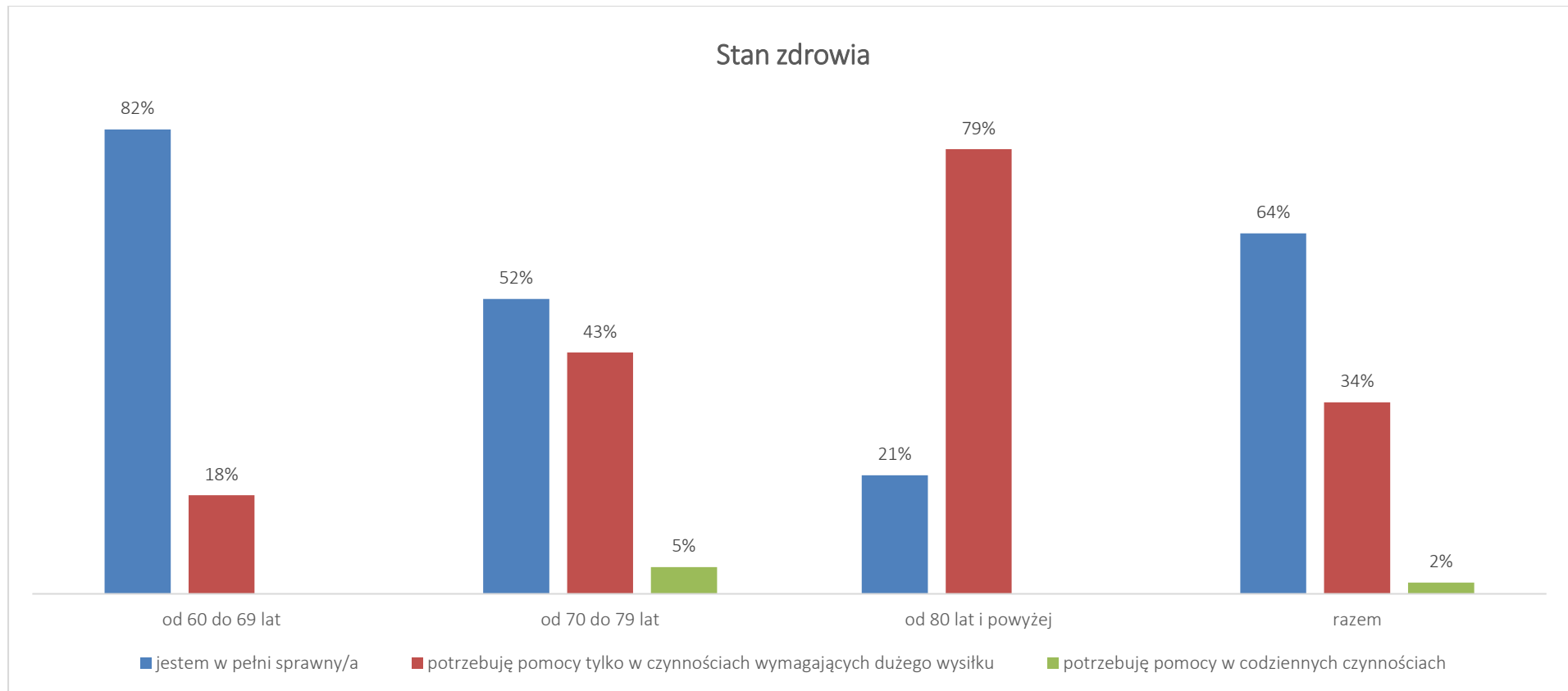
34% respondentów łącznie deklaruje miesięczne dochody netto powyżej 3 000 zł (patrz: wykres nr 17), a 31% deklaruje dochody pomiędzy 2 001 a 3 000 zł netto. Co piąty ankietowany (22%) wskazał na dochody od 1 501 do 2 000 zł netto, a co dziesiąty (13%) na najniższe dochody w omawianej kategorii, do 1 500 zł. Co nie zaskakuje, najwyższe dochody deklarują najczęściej respondenci z grupy wiekowej od 60 do 69 lat, w której duża część osób jest wciąż aktywna zawodowo.

wykres nr 17

Ostatnie pytanie w ankiecie dotyczyło stanu zdrowia respondenta. 64% uczestników badania deklaruje, że czują się w pełni sprawni. Co trzeci ankietowany (34%) potrzebuje pomocy tylko w „czynnościach wymagających dużego wysiłku”. Odsetek ten rośnie wraz z wiekiem, z 18% w grupie wiekowej od 60 do 69 lat, do 43% w grupie o dekadę starszej (70-79 lat) i blisko 80% w najstarszej grupie 80+. Znikomy odsetek, bo zaledwie 2% ankietowanych, potrzebuje pomocy w „codziennych czynnościach”.

wykres nr 18

III. Kawiarenki konsultacyjne.

1. Metodologia badania.

Celem Zogniskowanych Wywiadów Grupowych, pod umowną nazwą „Kawiarenki konsultacyjne”, była ocena postrzegania przez seniorów ich własnych obszarów funkcjonowania związanych ze **Zdrowiem i rekreacją, Edukacją i kulturą** oraz **Sferą obywatelską**. W ramach „Kawiarenek” przeprowadzono trzy grupy dyskusyjne, każda poświęcona jednemu z wymienionych zagadnień.

W wywiadach FGI zorganizowanych w dniu 17.01.2023 roku w Centrum Kultury i Czytelnictwa w Serocku wzięło udział 30 seniorów z Miasta i Gminy Serock.

W ramach „Kawiarenek” przeprowadzono trzy grupy dyskusyjne, każda poświęcona jednemu z wymienionych poniżej zagadnień:

- W grupie dyskusyjnej **Zdrowie i rekreacja** wzięło udział 10 osób. Spotkanie prowadziła P. Dorota Wróbel- Górecka.
- W grupie dyskusyjnej **Edukacja i kultura** wzięło udział 10 osób. Spotkanie prowadziła P. Izabela Dyakowska.
- W grupie dyskusyjnej **Sfera obywatelska** wzięło udział 10 osób. Spotkanie prowadził P. Rafał Florczyk.

2. ZDROWIE I REKREACJA.

Uczestnicy grupy dyskusyjnej zostali poproszeni o wskazanie 3 obszarów, spośród 6 wymienionych, które ich zdaniem wiążą i kojarzą im się w największym stopniu z dbałością o zdrowie. Wszyscy uczestnicy wskazali na **sposób odżywiania**, a zdecydowana większość na **odpowiednią opieką lekarską** oraz **utrzymywanie aktywności i kondycji fizycznej**. Tylko dwie osoby wskazały na **rozwijanie swoich zainteresowań** i **życie towarzyskie**, a tylko jeden uczestnik badania wymienił **rekreację i turystykę**.

Seniorzy dość wysoko ocenili swój sposób odżywiania, średnio na 7 punktów w skali 1 do 10, gdzie 1 oznaczało ocenę najmniej satysfakcjonującą, a 10 najbardziej satysfakcjonującą.

Najczęstszym sposobem na zdrowe odżywianie wskazywanym przez respondentów jest spożywanie produktów mało przetworzonych lub nie przetworzonych oraz produktów bio i eko. Niemal wszyscy uczestnicy badania korzystają z możliwości zaopatrywania się w produkty spożywcze na targowiskach lub bezpośrednio od znajomych rolników i gospodarzy wiejskich. Przyznają oni jednocześnie, że istotną barierą dostępu do nabywania zdrowej żywności jest jej wysoka cena oraz brak wiedzy na temat tego, jakie produkty są faktycznie zdrowe.

Badani seniorzy natomiast zasygnalizowali, że wiedza wśród ich rówieśników na co powinni zwracać uwagę kupując artykuły spożywcze, w jaki sposób zdrowo się odżywiać, jak komponować posiłki, jest niewielka. Zdaniem badanych pewnym rozwiązaniem tej kwestii mogłoby być na przykład organizowanie spotkań cyklicznych dla seniorów, z dietetykiem, diabetologiem, z pielęgniarką środowiskową.

Połowa uczestników badania korzysta regularnie z bezpłatnej opieki lekarskiej, a połowa korzysta z takiej opieki sporadycznie. Najczęściej wymienianym ośrodkiem medycznej opieki publicznej, z którego korzystają uczestnicy badania jest Zakład Opieki Zdrowotnej przy ul. A.A. Kędzierskich w Serocku. W ośrodku tym badani seniorzy korzystają przede wszystkim z opieki internistycznej, rehabilitacji oraz badań laboratoryjnych.

Warto w tym miejscu zauważyć, że respondenci **bardzo wysoko ocenili jakość świadczonej opieki rehabilitacyjnej** w wymienionym ośrodku. Z drugiej jednak strony wskazali również na **brak lub ograniczony dostęp na terenie Miasta i Gminy do usług specjalistów, w szczególności kardiologa, laryngologa, okulisty i neurologa**. Niemal wszyscy respondenci korzystali w ostatnim roku z opieki medycznej świadczonej zdalnie (teleporada, e-recepta, e-rejestracja).

Ogółem, pomimo różnych uwag na temat braku dostępu do niektórych specjalistów, uczestnicy badania **ocenili pozytywnie bezpłatną opiekę lekarską w Serocku**, bo średnio na 8 punktów w skali od 1 do 10. Seniorzy biorący udział w badaniu korzystają natomiast sporadycznie z odpłatnej opieki lekarskiej i dotyczy to głównie opieki specjalistów, do których nie mają dostępu w ramach NFZ. Dwie placówki odpłatnej opieki zdrowotnej wymieniane przez respondentów to Mediq Legionowo (ul. Piłsudskiego 20) oraz Centrum Medyczne GoldenMed w Serocku (ul. Pułtуска).

Natomiast zdaniem badanych znaczna część ich rówieśników na terenie Miasta i Gminy Serock nie ma na ogół wiedzy jak funkcjonuje system opieki zdrowotnej, jakie świadczenia powinny być realizowane w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej, w jakich przypadkach należy korzystać z porady specjalistycznej (bagatelizowanie roli POZ w dbaniu o zdrowie), jakie funkcje pełni pielęgniarka środowiskowa, jak można wykorzystać działalność placówek medycznych w promocji wiedzy i informacji na temat zdrowia i zdrowego stylu życia.

Co drugi uczestnik badania w celu utrzymywania kondycji fizycznej bierze udział w grupowych zajęciach rekreacyjnych, bardzo dobrze przez nich ocenianych. Aktualna oferta zajęć rekreacyjnych dostępnych w Serocku została przez respondentów oceniona pozytywnie (średnio 7 punktów w skali od 1 do 10).

Wśród propozycji dodatkowych zajęć grupowych, w których seniorzy byliby skłonni uczestniczyć, pojawiły się spacerzy nordic walking, spacerzy grupowe i wycieczki rowerowe.

Największe bariery dostępu do zajęć rekreacyjnych identyfikowane przez uczestników badania to: brak informacji o tego typu ofercie (związany również z brakiem dostępu do Internetu) oraz brak możliwości łatwego i szybkiego dotarcia środkami komunikacji publicznej do miejsc, w których takie zajęcia są organizowane.

Najwyraźniej z tego powodu połowa respondentów organizuje sobie czas wolny w zakresie własnym: na działce i w ogródku, na spacerach, przy lekturze książek. Część seniorów spędza jednak czas wolny również w formie zorganizowanej, na zajęciach Serockiej Akademii Seniorów, zajęciach Klubu Seniora oraz na zajęciach teatralnych.

Wśród najczęściej wymienianych form spędzania wolnego czasu, w których byliby skłonni uczestniczyć, badani wymieniali wycieczki turystyczne, spotkania biesiadne, pikniki, potańcówki, spacery, grzybobrania.

W trakcie spotkania badani seniorzy zgłosili postulat większego wykorzystania infrastruktury w szkołach, głównie wiejskich i obiektach użyteczności publicznej na potrzeby seniorów, na przykład zajęcia z gimnastyki, zajęcia ruchowe.

Badani seniorzy reprezentujący sołectwa, wskazywali też, że na terenie wielu wsi Miasta i Gminy Serock seniorzy nie mają gdzie się spotykać, po prostu w ich miejscowościach nie ma obecnie takiej przestrzeni do organizowania spotkań czy też imprez lokalnych.

3. EDUKACJA I KULTURA.

Uczestnicy grupy mogli wskazać na wstępie po 2 obszary aktywności (z 7 wymienionych), które **kojarzą** im się w największym stopniu z **Edukacją dorosłych**. Większość respondentów wskazała na **rozwijanie swoich pasji i zainteresowań** oraz **integrację społeczną**. Badani ani razu nie wskazali takich obszarów jak **osobisty rozwój kompetencji miękkich, rozwój kompetencji twardych** czy też **udział w debatach**.

Do dwóch najczęściej wskazywanych aktywności (spośród 7 wymienionych) o szczególnym dla nich znaczeniu, seniorzy zaliczyli natomiast **wykłady i prelekcje** oraz **szkolenia** wraz z **dzieleniem się wiedzą**.

Wszyscy badani w okresie ostatniego roku uczestniczyli przynajmniej w jednej aktywności edukacyjnej. Były to m.in. szkolenia i wykłady o różnej tematyce (obsługa komputera, podróże, prawo), warsztaty florystyczne i wyjścia do teatru.

Wśród barier dostępu do zajęć edukacyjnych, wymienianych przez uczestników badania, pojawiły się m.in. bariery finansowe, zdrowotne oraz ograniczone powierzchnie miejsc, w których mogą być prowadzone zajęcia (Klub Aktywności Społecznej).

Najbardziej znaną instytucją publiczną z ofertą edukacyjną dla seniorów jest Serocka Akademia Seniora. Kilku respondentów wymieniło dodatkowo Radę Seniorów oraz Centrum Kultury i Czytelnictwa.

Najpopularniejszym źródłem wiedzy o lokalnych wydarzeniach kulturalnych jest prasa lokalna, poszczególne instytucje odpowiedzialne za organizację imprez oraz Internet.

Seniorzy ocenili swój poziom satysfakcji z oferty edukacyjnej w mieście i gminie Serock średnio na 6 punktów, w skali od 1 do 10. Do elementów wymagających poprawy w omawianym obszarze, kilku respondentów wymieniło lepszy dostęp do lokalów przeznaczonych na organizację zajęć edukacyjnych (potrzebna większa powierzchnia użytkowa).

Seniorzy zapytani o to, czym jest dla nich **Kultura**, wskazywali najczęściej (wśród 8 wymienionych elementów) na **Sztuki sceniczne** (teatr, balet, opera, muzyka, film, moda) oraz na **rozwijanie swoich pasji i talentów**. Do aktywności o szczególnym znaczeniu dla uczestników badania w omawianym obszarze należą natomiast **wykłady i prelekcje** z różnych dziedzin wiedzy, **spotkania towarzyskie i okolicznościowe** oraz **koncerty i potańcówki**. W okresie ostatniego roku respondenci uczestniczyli najczęściej w takich aktywnościach kulturalnych jak **wykłady (geograficzne i podróżnicze, historyczne, prawnicze)**, warsztaty florystyczne, wyjścia do teatrów i na koncerty oraz udział w spotkaniach towarzyskich.

Do najlepiej znanych instytucji serockich świadczących usługi kulturalne należą, wskazywane już wcześniej, Serocka Akademia Seniora oraz Centrum Kultury i Czytelnictwa oraz Koła Gospodyń Wiejskich i Rada Seniorów.

Najczęściej wymienianym źródłem wiedzy o nadchodzących wydarzeniach i imprezach kulturalnych jest prasa lokalna, Internet oraz poszczególne instytucje odpowiedzialne za organizację imprez.

Jedynie 3 osoby wśród wszystkich uczestników w tej grupie byłyby skłonne działać na rzecz innych osób w obszarze kulturalnym.

Seniorzy ocenili swój poziom satysfakcji z serockiej oferty kulturalnej średnio na 7 punktów, w skali od 1 do 10.

Do elementów wymagających poprawy w omawianym obszarze kilku respondentów wymieniło ponownie lepszy dostęp do lokalów przeznaczonych na organizację zajęć edukacyjnych oraz większe zaangażowanie ze strony organizacji samorządowych i pozarządowych.

Seniorzy reprezentujący sołectwa wskazywali w dyskusji na ograniczenia i bariery w uczestniczeniu w wydarzeniach kulturalnych i edukacji, a które w dużym stopniu są związane z wykluczeniem komunikacyjnym. Imprezy i wydarzenia kulturalne odbywają się głównie wieczorem, a wówczas brak jest na ogół połączeń autobusowych, które mogą odwieźć seniorów po zakończeniu imprezy do poszczególnych wsi. Autobusy są dostosowane głównie do rozkładów komunikacji zbiorowej (na przykład PKP Legionowo) oraz do harmonogramów zajęć szkolnych.

4. SFERA OBYWATELSKA.

Dla uczestników badania **Sfera obywatelska** oznacza przede wszystkim **udział w wyborach samorządowych, referendach i konsultacjach społecznych, udział w pracach Rady Seniorów, spotkaniach z politykami i władzami miasta oraz interesowanie się kwestiami funkcjonowania miasta.**

Większość uczestników badania uznała, że generalnie seniorzy w gminie Serock są aktywni obywatelsko. Świadczy o tym głównie ich udział w stowarzyszeniach i organizacjach na terenie gminy.

Większość badanych uważa również, że aktywność obywatelska seniorów w ostatnim roku zwiększyła się. Z drugiej jednak strony tylko kilku respondentów chciałoby uczestniczyć w spotkaniach z politykami na szczeblu ogólnokrajowym. Zdaniem badanych decyduje o tym zbytnia ogólność problemów, które byłyby poruszane na takich spotkaniach. Najwyraźniej respondenci odnajdują się lepiej w dobrze sobie znanych zagadnieniach i sprawach lokalnych, ponieważ zdecydowanie chętniej braliby udział w spotkaniach właśnie z władzami miasta (burmistrzem, jego zastępcą, radnymi). Część badanych brała już zresztą udział w takich spotkaniach dotyczących m.in. spraw bezpieczeństwa lokalnego oraz konsultacji społecznych dotyczących transportu publicznego. Badani cenią sobie dyżury radnych i fakt burmistrz stara się dotrzeć do każdej wioski leżącej na terenie Miasta i Gminy.

Do bezpośredniego zaangażowania się w działalność organizacji pozarządowych skłonnych byłoby już jednak tylko kilku respondentów. Tylko dwóch uczestników badania byłoby gotowych zostać członkiem komisji wyborczej w gminie Serock, żaden z badanych nie byłby skłonny zostać ławnikiem (brak zainteresowania, brak wystarczających sił do podjęcia się takiego zadania).

Do najbardziej znanych instytucji serockich reprezentujących interesy seniorów należą Serocka Akademia Seniorów, Rada Seniorów i Klub Aktywnego Seniora. Wśród działań na terenie gminy kojarzonych przez respondentów z tymi instytucjami należą: zajęcia gimnastyczne i zawody sportowe organizowane dla seniorów oraz tzw. „biała sobota”, bezpłatne konsultacje lekarskie połączone z piknikiem i wystawą zdrowej żywności (w roku 2022 wydarzenie takie było organizowane 10 września). Z innych form wsparcia i usług kulturalnych świadczonych dla seniorów przez serockie organizacje pozarządowe i samorządowe korzystał co drugi uczestnik badania. Były to najczęściej zajęcia i wykłady organizowane przez Serocką Akademię Seniora.

Wszyscy badani wiedzą o istnieniu Ogólnopolskiej Karty Seniora, a większość korzysta z niej, głównie przy okazji zakupów w sklepach, które taką Kartę honorują. Badani przyznają, że w ostatnim czasie nastąpił spadek wartości Karty, odnotowywane są mniejsze zniżki i obowiązują już nie na cały asortyment towarów.

Zapytani o to, czy pandemia zmieniła coś w ich życiu, większość badanych zaprzeczyła. Najwyraźniej pandemia staje się powoli już tylko wspomnieniem, przynajmniej dla tej grupy badanych.

W trakcie spotkania pojawiło się także kilka wniosków i postulatów ze strony uczestników spotkania dotyczących między innymi:

- darmowej komunikacji lokalnej do stolicy powiatu, Legionowa, dla seniorów z Serocka lub 50% zniżki (na przykład dla seniorów od 70 roku życia, od 75 roku życia lub od 80 roku życia),
- uproszczenia zniżek dla seniorów,
- mobilizowania seniorów do aktywności poprzez lokalnych liderów, kościoły i parafie,
- szerszego docierania do seniorów z informacjami o wydarzeniach i imprezach dla nich organizowanych,
- mobilizowania młodzieży (na przykład harcerzy, budowa wolontariatu) na rzecz pomocy seniorom.

IV. Spacer Wirtualny Serocczanie 60+.

1. Metodologia badania.

Celem Spaceru Wirtualnego była ocena wybranych obiektów i miejsc użyteczności publicznej w mieście u gminie Serock pod względem ich dostępności i funkcjonalności. Spacerem zostały objęte następujące obiekty, podzielone na 3 kategorie:

W kategorii **Zdrowie i rekreacja**:

1. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Serocku.
2. Dzienny Dom Pobytu „Zakątek Seniora” w Serocku.
3. Serockie Inwestycje Samorządowe, Stadion Miejski wraz z siłownią.
4. Bulwar Nadnarwiański, plaża miejska, plac zabaw, siłownia zewnętrzna.
5. Szlaki rowerowe.
6. Rezerwat „Wąwóz Szaniawskiego”.

W kategorii **Edukacja i kultura**:

1. Izba Pamięci i Tradycji Rybackich w Serocku.
2. Kościół pw. Zwiastowania Najświętszej Maryi Panny w Serocku.
3. Biblioteka Publiczna w Serocku.
4. Centrum Kultury i Czytelnictwa, Dom Kultury (w tym Serocka Akademia Seniora).
5. Ochotnicza Straż Pożarna w Serocku.
6. Plaża i Bulwar Miejski.

W kategorii **Sfera obywatelska**.

1. Urząd Miasta i Gminy w Serocku.
2. Ośrodek Pomocy Społecznej w Serocku.
3. Klub Aktywności Społecznej w Serocku.
4. Poczta Polska w Serocku.
5. Miejsko-Gminny Zakład Wodociągowy.
6. Miejsko-Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej.

Oceniane były następujące kryteria dostępności i funkcjonalności każdego z obiektów:

1. Łatwość dojścia chodnikiem do obiektu.
2. Dostępność połączeń komunikacji zbiorowej do obiektu.
3. Możliwość zaparkowania samochodu w okolicy obiektu.
4. Możliwość dojazdu do obiektu rowerem.
5. Czytelność tablic informacyjnych na drzwiach obiektu i w obiekcie.
6. Wejście do obiektu (także dla osób słabo poruszających się i na wózkach).
7. Poruszanie się po obiekcie (nawierzchnia, windy).
8. Możliwość sprawnego, bezstresowego załatwienia sprawy przez seniora.
9. Dostęp do miejsc do odpoczynku w obiekcie.
10. Dostęp do koszy na śmieci w obiekcie.
11. Dostęp do toalet w obiekcie.
12. Ogólna dostępność obiektu dla osób 60+.
13. Możliwość załatwienia sprawy w obiekcie drogą elektroniczną.

Uczestnicy Spaceru oceniali poszczególne obiekty/miejsca na podstawie zapamiętanych doświadczeń z wizyt w ocenianych budynkach/miejscach oraz na podstawie zdjęć i prezentacji w Internecie.

Spacery zostały zrealizowane w dniu 30 grudnia 2022 roku. Uczestniczyło w nim łącznie 18 seniorów z Miasta i Gminy Serock, w tym:

1. W Spacerze po obiektach z kategorii **Zdrowie i rekreacja**: 6 osób. Spacer poprowadziła P. Dorota Wróbel- Górecka.
2. W Spacerze po obiektach z kategorii **Edukacja i kultura**: 6 osób. Spacer poprowadziła P. Izabela Dyakowska
3. W Spacerze po obiektach z kategorii **Sfera obywatelska**: 6 osób. Spacer poprowadził P. Rafał Florczyk.

2. ZESTAWIENIE ŚREDNICH OCEN DOTYCZĄCYCH OBIEKTÓW/MIEJSC OBJĘTYCH SPACEREM WIRTUALNYM W KATEGORII: ZDROWIE I REKREACJA.

Badani posługiwali się następującą skalą ocen:

1. Bardzo źle.	4. Dobrze.
2. Źle.	5. Bardzo dobrze.
3. Dostatecznie.	

Średnia ocen badanych w kategorii **Zdrowie i rekreacja** to **3,42**.

W grupie obiektów **Zdrowie i rekreacja** najwyżej przez badanych został oceniony obiekt Stadionu Miejskiego wraz z siłownią w Serocku (3,79), Dom Dziennego Pobytu Zakątek Seniora w Serocku (3,74), oraz Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Serocku (3,68). Najniższą ocenę badanych uzyskały Szlaki rowerowe (3,20) oraz Rezerwat „Wąwóz Szaniawskiego” (2,50).

Badani z 13 przedstawionych kategorii oceniania obiektów/miejsc w mieście i gminie Serock najwyżej ocenili kategorię „dostęp do miejsc do odpoczynku w obiekcie i przed obiektem np. ławeczki” (3,91), natomiast najniżej kategorię „możliwość załatwienia sprawy drogą elektroniczną” (2,75). Szczegółowa cena obiektów/miejsc według poszczególnych kryteriów przedstawia się następująco:

1. Łatwość dojścia chodnikiem do budynku/miejsca.

Najwyżej pod tym względem został oceniony Stadion Miejski wraz z siłownią w Serocku (4,33), a najniżej Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej (2,83).

2. Dostępność połączeń komunikacji zbiorowej do badanego obiektu/miejsca.

Najwyższe średnie oceny w tej kategorii uzyskał Dzienny Dom Pobytu „Zakątek Seniora” w Serocku (4,2) oraz Stadion Miejski wraz z siłownią w Serocku (4,17). Najniżej pod tym względem oceniony został Rezerwat „Wąwóz Szaniawskiego” (2,0). Przy okazji wirtualnego spaceru badani zgłosili swoje uwagi związane z funkcjonowaniem komunikacji lokalnej. Respondenci podnieśli kwestię, że środki komunikacji lokalnej niestety nie dojeżdżają do wszystkich sołectw gminy. Problemem jest także i to, że ostatnie autobusy na ogół odjeżdżają z centrum Serocka o godz. 19:00, natomiast większość wydarzeń realizowanych na przykład przez Urząd Miasta i Gminy czy też Centrum Kultury zaczyna się dopiero w godzinach 18:00 – 19:00.

3. Możliwość zaparkowania samochodu w okolicy obiektu/miejsca.

Najwyżej badani w tej kategorii ocenili Dzienny Dom Pobytu „Zakątek Seniora” w Serocku (4,2) oraz Stadion Miejski wraz z siłownią w Serocku (4,00). Najniżej pod tym względem oceniony został Rezerwat „Wąwóz Szaniawskiego” (2,75).

4. Możliwość dojazdu do obiektu/miejsca rowerem.

Z uwagi na możliwość dojazdu rowerem najwyższe oceny uzyskały: Stadion Miejski wraz z siłownią w Serocku (4,0) oraz Bulwar Nadnarwiański, plaża miejska, plac zabaw, siłownia zewnętrzna (4,0). Najniżej pod tym względem oceniony został Rezerwat „Wąwóz Szaniawskiego” (2,8).

5. Czytelność tablic informacyjnych na drzwiach obiektu/miejsca i w obiekcie/miejscu.

Pod względem czytelności tablic informacyjnych najwyżej ocenione przez badanych zostały: Szlaki rowerowe (4,20) oraz Bulwar Nadnarwiański, plaża miejska, plac zabaw, siłownia zewnętrzna (4,17). Najniżej pod tym względem został oceniony Dzienny Dom Pobytu „Zakątek Seniora” (3,00).

6. Wejście do obiektu/miejsca (także dla osób słabo poruszających się i na wózkach).

Z uwagi na wejście do budynku/miejsca, także dla osób słabo poruszających się i niepełnosprawnych, najwyżej ocenione zostały: Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej (4,00) oraz Bulwar Nadnarwiański, plaża miejska, plac zabaw, siłownia zewnętrzna (4,00). Stosunkowo nisko zostało ocenione: wejście do Dziennego Domu Pobytu „Zakątek Seniora” (3,25) i Stadionu Miejskiego wraz z siłownią (3,25).

7. Poruszanie się po obiekcie/miejscu (nawierzchnia, windy).

Najwyżej w tej kategorii ocenione zostały: Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej (3,66) oraz Dzienny Dom Pobytu „Zakątek Seniora”. (3,66). Z kolei najniżej przez badanych został oceniony Rezerwat „Wąwóz Szaniawskiego” (2,75).

8. Możliwość sprawnego, bezstresowego załatwienia sprawy przez seniora.

Pod względem łatwości obsługi i załatwienia spraw przez seniorów najwyżej oceniono Bulwar Nadnarwiański, plaża miejska, plac zabaw, siłownia zewnętrzna (3,75). Najniższe oceny w tej kategorii uzyskał Rezerwat „Wąwóz Szaniawskiego” (1,66). Warto zauważyć, że przy okazji spaceru badani, w ocenie instytucji działających w kategorii zdrowie, zwrócili uwagę na prywatną spółkę Goldenmed, która ich zdaniem oferuje wyższy standard usług niż SP ZOZ. Badani podkreślali, że na terenie Miasta i Gminy Serock występuje niedostateczna możliwość korzystania z pomocy lekarzy specjalistów, w związku z czym miejscowi seniorzy są zmuszeni korzystać z usług lekarzy specjalistów w sąsiednich miastach takich jak Legionowo czy Pułtusk.

9. Dostęp do miejsc odpoczynku w obiekcie/miejscu.

Najwyższe oceny w tej kategorii uzyskały: Bulwar Nadnarwiański, plaża miejska, plac zabaw, siłownia zewnętrzna (4,40) oraz Stadion Miejski wraz z siłownią (4,17). Najniższe oceny w tej kategorii uzyskał Rezerwat „Wąwóz Szaniawskiego” (3,25).

10. Dostęp do koszy na śmieci w obiekcie/miejscu.

Dostęp do koszy na śmieci najwyżej został oceniony w Dziennym Domu Pobytu „Zakątek Seniora” (4,50) oraz na Bulwarze Nadnarwiańskim, plaży miejskiej, placu zabaw, siłowni zewnętrznej (4,17). Najniżej pod tym względem oceniony został Rezerwat „Wąwóz Szaniawskiego”(2,40). Jeden z uczestników spaceru zauważył, że na terenie Miasta i Gminy, między innymi w takich wsiach jak Nowa Wieś, Cupel, Kania, dramatycznie brakuje koszy na śmieci, a także ławek nad rzeką. To powoduje, że turyści, głównie wędkarze, zostawiają po sobie porzrucane duże ilości śmieci.

11. Dostęp do toalet w obiekcie/miejscu.

Obiekt z najwyżej ocenianym dostępem do toalet to: Dzienny Dom Pobytu „Zakątek Seniora” (4,50). Bardzo nisko pod względem dostępu do toalet oceniony został Rezerwat „Wąwóz Szaniawskiego” (1,75).

12. Ogólna dostępność tego obiektu/miejsca dla osób 60+.

Biorąc pod uwagę ogólną dostępność dla osób 60+ najwyżej ocenione zostały: Bulwar Nadnarwiański, plaża miejska, plac zabaw, siłownia zewnętrzna (4,00) oraz Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej (3,83). Najniższe oceny badanych w tej kategorii zyskał Rezerwat „Wąwóz Szaniawskiego” (2.20). Przy okazji spaceru badani zwracali uwagę na bardzo trudne warunki lokalowe SP ZOZ. Ich zdaniem niezbędna jest szybka rozbudowa Ośrodka, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb mieszkańców Miasta i Gminy w zakresie rehabilitacji. Ponadto uczestnicy zwrócili wskazali na brak wystarczających informacji na temat działalności i oferty jeśli chodzi o Dom Dziennego Pobytu Zakątek Seniora. Zdaniem uczestników spaceru, seniorzy odczuwają brak odpowiednio przygotowanego miejsca przeznaczonego na potańcówki na plaży miejskiej w Serocku.

13. Możliwość załatwienia sprawy w tym obiekcie/miejscu drogą elektroniczną.

Najwyżej w tej kategorii został oceniony Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej (4,33) a najniżej Rezerwat „Wąwóz Szaniawskiego”(1,5).

Tabela poniżej zawiera zestawienie średnich ocen obiektów objętych Spacerem Wirtualnym. Uczestnicy Spaceru mogli ocenić obiekt ze względu na poszczególne kryterium na sali od 1 do 5, gdzie „1” oznaczało ocenę „bardzo źle”, a „5” ocenę „bardzo dobrze”. Zestawienie poniżej pomija odpowiedzi „trudno ocenić”.

1.Kryteria dostępności	2.Obiekty/Miejsca						
	1 .SP ZOZ	2 .DDP „Zakątek Seniora”	3 .Stadion Miejski wraz z siłownią.	4. Bulwar Nadnarwiański, plaża miejska, plac zabaw, siłownia zewnętrzna	5. Szlaki rowerowe.	6.Rezerwat „Wąwóz Szaniawskiego”.	7.Razem
1. Jak P. ocenia łatwość dojścia chodnikiem do tego obiektu? (m.in. szerokość chodnika, utrudnienia na chodniku)	2,83	3,66	4,33	3,66	3,50	3,00	3,50
2. Jak P. ocenia dostępność połączeń komunikacji zbiorowej do badanego obiektu?	3,66	4,20	4,17	2,60	3,0	2,00	3,27
3. Jak P. ocenia możliwość zaparkowania samochodu w okolicy obiektu?	3,66	4,20	4,00	2,50	3,25	2,25	3,31
4. Jak P. ocenia możliwość dojazdu do obiektu rowerem? (ścieżka rowerowa, możliwość pozostawienia roweru w okolicy obiektu)	3,40	3,80	4,00	4,00	3,80	2,80	3,63
5. Jak P. ocenia czytelność/klarowność tablic informacyjnych na drzwiach obiektu i w obiekcie? (oznakowanie obiektu, godziny otwarcia, ew. cena biletu)	4,00	3,00	3,66	4,17	4,20	3,5	3,75
6. Jak P. ocenia wejście do obiektu? (także dla osób słabo poruszających się i na wózkach)	4,00	3,25	3,25	4,00	3,25	3,,5	3,54
7. Jak P. ocenia poruszanie się po obiekcie? (nawierzchnia, ew. windy)	3,66	3,66	3,00	3,60	3,50	2,75	3,36
8. Jak P. ocenia możliwość sprawnego, bezstresowego załatwienia sprawy przez seniora? (kolejki, ew. konieczność skorzystania z biletomatu)	3,00	3,66	3,60	3,75	3,00	1,66	3,11
9. Jak P. ocenia dostęp do miejsc do odpoczynku w obiekcie i przed obiektem (np. ławeczki)?	3,66	4,25	4,17	4,40	3,75	3,25	3,91
10. Jak P. ocenia dostęp do koszy na śmieci w obiekcie?	4,00	4,50	4,00	4,17	3,33	2,40	3,73
11. Jak P. ocenia dostęp do toalet w obiekcie?	3,83	4,50	3,75	4,00	2,33	1,75	3,36
12. Jak P. ocenia ogólną dostępność tego obiektu dla osób 60+?	3,83	3,00	3,75	4,00	2,67	2,2	3,24
13. Jak P. ocenia możliwość załatwienia sprawy w tym obiekcie drogą elektroniczną?	4,33	3,00	3,66	2,00	2,0	1,5	2,75
14. Razem	3, 68	3,74	3,79	3,60	3,20	2,50	3,42

3. ZESTAWIENIE ŚREDNICH OCEN DOTYCZĄCYCH OBIEKTÓW/MIEJSC OBJĘTYCH SPACEREM WIRTUALNYM W KATEGORII EDUKACJA I KULTURA.

Badani posługiwali się następującą skalą ocen:

1. Bardzo źle.
2. Źle.
3. Dostatecznie.
4. Dobrze.
5. Bardzo dobrze.

Średnia ocen badanych w tej kategorii: Edukacja i kultura to **4,00**.

W grupie obiektów **Edukacja i kultura** najwyżej przez badanych zostało ocenione: Centrum Kultury i Czytelnictwa Dom Kultury, w tym Serocka Akademia Seniora (4,57), Plaża i Bulwar Miejski (4,33) oraz Izba Pamięci i Tradycji Rybackich (4,24).

Najniższą ocenę badanych uzyskały: Kościół pw. Zwiastowania Najświętszej Maryi Panny w Serocku (3,15) oraz Biblioteka Publiczna w Serocku (3,73).

Badani z 13 przedstawionych kategorii oceny obiektów/miejsc w mieście i gminie Serock najwyżej ocenili kategorię: „łatwość dojścia chodnikiem do tego obiektu, m.in. szerokość chodnika, utrudnienia na chodniku” (4,40), natomiast najniżej kategorię „możliwość załatwienia sprawy drogą elektroniczną” (3,62).

Szczegółowa cena obiektów/miejsc według poszczególnych kryteriów przedstawia się następująco:

1. Łatwość dojścia chodnikiem do budynku/miejsca.

Badani dość wysoko ocenili łatwość dojścia do wszystkich 6 obiektów/miejsc. Jednak najwyżej pod tym względem zostało ocenione Centrum Kultury i Czytelnictwa oraz Ochotnicza Straż Pożarna w Serocku (4,5) i Plaża i Bulwar Miejski (4,5). Najniżej w tej kategorii została oceniona Biblioteka Publiczna w Serocku (4,0).

2. Dostępność połączeń komunikacji zbiorowej do badanego obiektu/miejsca.

Najwyższe średnie oceny w tej kategorii uzyskało Centrum Kultury i Czytelnictwa (4,8) oraz Ochotnicza Straż Pożarna w Serocku (4,5). Najniżej pod tym względem oceniona została Izba Pamięci i Tradycji Rybackich (3,75).

3. Możliwość zaparkowania samochodu w okolicy obiektu/miejsca.

Najwyżej badani w tej kategorii ocenili Centrum Kultury i Czytelnictwa (4,4) oraz Ochotniczą Straż Pożarną (4,25). Najniżej pod tym względem został oceniony Kościół pw. Zwiastowania Najświętszej Maryi Panny w Serocku (3,2) oraz Plaża i Bulwar Miejski (3,6).

4. Możliwość dojazdu do obiektu/miejsca rowerem.

Z uwagi na możliwość dojazdu rowerem najwyższe oceny uzyskały Centrum Kultury i Czytelnictwa (4,6) oraz Ochotnicza Straż Pożarna (4,5). Najniżej pod tym względem został oceniony Kościół pw. Zwiastowania Najświętszej Maryi Panny (3,4).

5. Czytelność tablic informacyjnych na drzwiach obiektu/miejsca i w obiekcie/miejsca.

Pod względem czytelności tablic informacyjnych na drzwiach najwyżej ocenione przez badanych zostały: Izba Pamięci i Tradycji Rybackich (4,8) oraz Ochotnicza Straż Pożarna (4,5) i Centrum Kultury i Czytelnictwa (4,4). Najniżej pod tym względem został oceniony Kościół pw. Zwiastowania Najświętszej Maryi Panny (3,4).

6. Wejście do obiektu/miejsca (także dla osób słabo poruszających się i na wózkach).

Z uwagi na wejście do budynku/miejsca, także dla osób słabo poruszających się i niepełnosprawnych, najwyżej ocenione zostały: Centrum Kultury i Czytelnictwa (4,6) oraz Plaża i Bulwar Miejski. (4,4). Najniżej pod tym względem został oceniony Kościół pw. Zwiastowania Najświętszej Maryi Panny(2,4).

7. Poruszanie się po obiekcie/miejsca (nawierzchnia, ew. windy).

Najwyżej w tej kategorii ocenione zostały: Plaża i Bulwar Miejski (4,83) oraz Izba Pamięci i Tradycji Rybackich (4,25). Z kolei najniżej przez badanych został oceniony w tej kategorii Kościół pw. Zwiastowania Najświętszej Maryi Panny (2,75).

8. Możliwość sprawnego, bezstresowego załatwienia sprawy przez seniora.

Pod względem łatwości obsługi i załatwienia spraw przez seniorów najwyżej oceniono Izbę Pamięci i Tradycji Rybackich (4,80). Najniższe oceny w tej kategorii uzyskał Kościół pw. Zwiastowania Najświętszej Maryi Panny (3,33).

9. Dostęp do miejsc odpoczynku w obiekcie/miejscu.

Najwyższe oceny w tej kategorii uzyskały: Plaża i Bulwar Miejski (5,0) oraz Centrum Kultury i Czytelnictwa (4,4). Najniższe oceny uczestników spaceru w tej kategorii uzyskały Kościół pw. Zwiastowania Najświętszej Maryi Panny (3,0) oraz Biblioteka Publiczna w Serocku (3,0).

10. Dostęp do koszy na śmieci w obiekcie/miejscu.

Dostęp do koszy na śmieci najwyżej został ocenione w Centrum Kultury i Czytelnictwa (4,6) oraz co warto podkreślić, na Plaży i Bulwarze Miejskim (4,33).

11. Dostęp do toalet w obiekcie/miejscu.

Obiekty z najwyżej ocenianym dostępem do toalet to: Centrum Kultury i Czytelnictwa (4,6) oraz Izba Pamięci i Tradycji Rybackich (4,4). Najniższe oceny w tej kategorii uzyskał Kościół pw. Zwiastowania Najświętszej Maryi Panny (3,33).

12. Ogólna dostępność tego obiektu/miejsca dla osób 60+.

Biorąc pod uwagę ogólną dostępność dla osób 60+ najwyżej ocenione zostały: Centrum Kultury i Czytelnictwa (4,8) oraz Izba Pamięci i Tradycji Rybackich (4,6) i Plaża i Bulwar Miejski (4,5). Najniższe oceny uczestników spaceru uzyskały” Kościół pw. Zwiastowania Najświętszej Maryi Panny (3,4) i Ochotnicza Straż Pożarna. (3,5).

13. Możliwość załatwienia sprawy w tym obiekcie/miejscu drogą elektroniczną:

Najwyżej w tej kategorii zostały ocenione: Centrum Kultury i Czytelnictwa (4,75) oraz Izba Pamięci i Tradycji Rybackich (4,0), a najniżej Kościół pw. Zwiastowania Najświętszej Maryi Panny (2,33).

Tabela poniżej zawiera zestawienie średnich ocen obiektów objętych Spacerem Wirtualnym. Uczestnicy Spaceru mogli ocenić obiekt ze względu na poszczególne kryterium na sali od 1 do 5, gdzie „1” oznaczało ocenę „bardzo źle”, a „5” ocenę „bardzo dobrze”. Zestawienie poniżej pomija odpowiedzi „trudno ocenić”.

1.Kryteria dostępności	2.Obiekty/Miejsca						
	1.Izba Pamięci i Tradycji Rybackich	2.Kościół pw. Zwiastowania Najświętszej Maryi Panny	3. Biblioteka Publiczna w Serocku	4. Centrum Kultury i Czytelnictwa.	5.Ochotnicza Straż Pożarna w Serocku.	6. Plaża I Bulwar Miejski	7.Razem
1. Jak P. ocenia łatwość dojścia chodnikiem do tego obiektu? (m.in. szerokość chodnika, utrudnienia na chodniku)	4,4	4,2	4,0	4,8	4,5	4,5	4,40
2. Jak P. ocenia dostępność połączeń komunikacji zbiorowej do badanego obiektu?	3,75	4,0	4,0	4,8	4,5	4,17	4,20
3. Jak P. ocenia możliwość zaparkowania samochodu w okolicy obiektu?	3,75	3,2	3,2	4,4	4,25	3,6	3,73
4. Jak P. ocenia możliwość dojazdu do obiektu rowerem? (ścieżka rowerowa, możliwość pozostawienia roweru w okolicy obiektu)	4,0	3,4	3,6	4,6	4,5	4,17	4,01
5. Jak P. ocenia czytelność/klarowność tablic informacyjnych na drzwiach obiektu i w obiekcie? (oznakowanie obiektu, godziny otwarcia, ew. cena biletu)	4,8	3,4	4,0	4,4	4,5	4,33	4,24
6. Jak P. ocenia wejście do obiektu? (także dla osób słabo poruszających się i na wózkach)	4,4	2,4	3,75	4,6	4,0	4,4	3,93
7. Jak P. ocenia poruszanie się po obiekcie? (nawierzchnia, ew. windy)	4,25	2,75	3,4	4,2	4,0	4,83	3,90
8. Jak P. ocenia możliwość sprawnego, bezstresowego załatwienia sprawy przez seniora? (kolejki, ew. konieczność skorzystania z biletomatu)	4,80	3,33	4,5	4,5	4,0	4,6	4,29
9. Jak P. ocenia dostęp do miejsc do odpoczynku w obiekcie i przed obiektem (np. ławeczki)?	4,0	3,0	3,0	4,4	4,0	5,0	3,90
10. Jak P. ocenia dostęp do koszy na śmieci w obiekcie?	4,0	2,8	3,75	4,6	3,67	4,33	3,86
11. Jak P. ocenia dostęp do toalet w obiekcie?	4,4	2,8	4,0	4,6	3,5	4,17	3,91
12. Jak P. ocenia ogólną dostępność tego obiektu dla osób 60+?	4,6	3,4	3,8	4,8	3,5	4,5	4,10
13. Jak P. ocenia możliwość załatwienia sprawy w tym obiekcie drogą elektroniczną?	4,0	2,33	3,5	4,75	3,5	3,67	3,62
14. Razem	4,24	3,15	3,73	4,57	4,03	4,33	4,00

4. ZESTAWIENIE ŚREDNICH OCEN DOTYCZĄCYCH OBIEKTÓW/MIEJSC OBJĘTYCH SPACEREM WIRTUALNYM W KATEGORII: SFERA OBYWATELSKA.

Badani posługiwali się następującą skalą ocen:

1. Bardzo źle.	4. Dobrze.
2. Źle.	5. Bardzo dobrze.
3. Dostatecznie.	

Średnia ocen badanych w tej kategorii: Sfera obywatelska to **3,42**.

W grupie obiektów **Sfera obywatelska** najwyżej przez uczestników spaceru został oceniony obiekt Urzędu Miasta i Gminy w Serocku (4,54) oraz Miejsko-Gminny Zakład Wodociągowy (3,91). Najniższą ocenę badanych uzyskały: Ośrodek Pomocy Społecznej w Serocku (2,97) i Poczta Polska w Serocku (3,13). Badani z 13 przedstawionych kategorii oceny obiektów/miejsc w Mieście i Gminie Serock najwyżej ocenili kategorię: „łatwość dojścia chodnikiem do tego obiektu m.in. szerokość chodnika, utrudnienia na chodniku (4,22)”, natomiast najniżej kategorię „wejście do obiektu, także dla osób słabo poruszających się i na wózkach” (3,17). Szczegółowa cena obiektów/miejsc według poszczególnych kryteriów przedstawia się następująco:

1. Łatwość dojścia chodnikiem do budynku/miejsca.

Najwyżej pod względem łatwości dojścia chodnikiem do budynku/miejsca został oceniony Urząd Miasta i Gminy (4,83) oraz Miejsko- Gminny Zakład Wodociągowy (4,33). Najniżej w tej kategorii została oceniona Poczta Polska. (3,80).

2. Dostępność połączeń komunikacji zbiorowej do badanego obiektu/miejsca.

Najwyższe średnie oceny uczestników spaceru w tej kategorii uzyskał Urząd Miasta i Gminy (4,67). Najniżej pod tym względem oceniony został: Klub Aktywności Społecznej w Serocku (3,5). W trakcie wirtualnego spaceru badani przedstawili swoje wątpliwości co do zasad odpłatności funkcjonującej komunikacji publicznej w mieście i gminie.

3. Możliwość zaparkowania samochodu w okolicy obiektu/miejsca.

Najwyżej badani w tej kategorii ocenili Urząd Miasta i Gminy (4,5) oraz Miejsko-Gminny Zakład Wodociągowy (4,0). Najniżej pod tym względem zostały ocenione: Klub Aktywności Społecznej (2,83) i Poczta Polska (3,17).

4. Możliwość dojazdu do obiektu/miejsca rowerem.

Z uwagi na możliwość dojazdu rowerem najwyższe oceny uzyskały: Urząd Miasta i Gminy (4,0) i Miejsko-Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej (3,83). Najniżej pod tym względem został oceniony Klub Aktywności Społecznej (2,67).

5. Czytelność tablic informacyjnych na drzwiach obiektu/miejscu i w obiekcie/miejscu.

Pod względem czytelności tablic informacyjnych najwyżej ocenione przez uczestników spaceru zostały: Urząd Miasta i Gminy (4,5), Miejsko-Gminny Zakład Wodociągowy (4,2) oraz Ośrodek Pomocy Społecznej (4,0). Najniżej pod tym względem zostały ocenione: Klub Aktywności Społecznej (3,67), Poczta Polska (3,67) oraz Miejsko-Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej (3,67).

6. Wejście do obiektu/miejsca (także dla osób słabo poruszających się i na wózkach).

Z uwagi na wejście do budynku/miejsca, także dla osób słabo poruszających się i niepełnosprawnych, najwyżej ocenione zostały: Urząd Miasta i Gminy (4,67) i Miejsko-Gminny Zakład Wodociągowy (3,8). Najniżej pod tym względem został oceniony Ośrodek Pomocy Społecznej (1,67).

7. Poruszanie się po obiekcie/miejscu (nawierzchnia, ew. windy).

Najwyżej w tej kategorii ocenione zostały: Urząd Miasta i Gminy (4,83) oraz Miejsko-Gminny Zakład Wodociągowy (4,2). Z kolei najniżej przez uczestników spaceru w tej kategorii został oceniony Ośrodek Pomocy Społecznej (2,17).

8. Możliwość sprawnego, bezstresowego załatwienia sprawy przez seniora.

Pod względem łatwości obsługi i załatwienia spraw przez seniorów najwyżej oceniono Urząd Miasta i Gminy (4,33), Miejsko-Gminny Zakład Wodociągowy (4,2) i Miejsko-Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej (4,17). Najniższe oceny w tej kategorii uzyskała Poczta Polska (2,60).

Badani zwrócili uwagę na czytelne i bezproblemowe działanie biletomatu w Urzędzie Miasta i Gminy. Natomiast uczestnicy spaceru zwracali uwagę na brak miejsca do swobodnej rozmowy w Ośrodku Pomocy Społecznej z urzędnikami oraz na bardzo dużą konkurencję w korzystaniu z Klubu Aktywności Społecznej.

9. Dostęp do miejsc odpoczynku w obiekcie/miejscu.

Najwyższe oceny uczestników spaceru w tej kategorii uzyskał Urząd Miasta i Gminy (4,67). Najniższe oceny badanych w tej kategorii uzyskał Ośrodek Pomocy Społecznej (2,2).

10. Dostęp do koszy na śmieci w obiekcie/miejscu.

Dostęp do koszy na śmieci najwyżej został oceniony w Urzędzie Miasta i Gminy (4,40) oraz w Miejsko-Gminnym Zakładzie Wodociągowym (4,0). Z kolei najniżej przez uczestników spaceru dostęp do koszy na śmieci został oceniony w Ośrodku Pomocy Społecznej (2,5).

11. Dostęp do toalet w obiekcie/miejscu.

Obiekty z najwyżej ocenianym dostępem do toalet to: Urząd Miasta i Gminy (4,5) i Klub Aktywności Społecznej (4,5). Najniższe oceny w tej kategorii uzyskała Poczta Polska (2,0).

12. Ogólna dostępność tego obiektu/miejsca dla osób 60+.

Biorąc pod uwagę ogólną dostępność dla osób 60+ najwyżej ocenione zostały: Urząd Miasta i Gminy (4,67) i Miejsko-Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej (3,84). Najniższe oceny uczestników spaceru uzyskał Ośrodek Pomocy Społecznej (2,33). Warto też zauważyć, że badani przy okazji spaceru bardzo wysoko ocenili sprawną obsługę w Miejsko-Gminnym Zakładzie Gospodarki Komunalnym oraz Miejsko-Gminnym Zakładzie Wodociągowym. Badani wskazali na nienajlepszą organizację pracę Poczty Polskiej w Serocku, a także małą dostępność filii Poczty Polskiej w Zegrzu.

13. Możliwość załatwienia sprawy w tym obiekcie/miejscu drogą elektroniczną.

Najwyżej w tej kategorii zostały ocenione: Urząd Miasta i Gminy (4,5) i Miejsko-Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej (4,5), a najniżej Poczta Polska (2,50).

Tabela poniżej zawiera zestawienie średnich ocen obiektów objętych Spacerem Wirtualnym. Uczestnicy Spaceru mogli ocenić obiekt ze względu na poszczególne kryterium na sali od 1 do 5, gdzie „1” oznaczało ocenę „bardzo źle”, a „5” ocenę „bardzo dobrze”. Zestawienie poniżej pomija odpowiedzi „trudno ocenić”.

1.Kryteria dostępności	2.Obiekty/Miejsca						
	1.Urząd Miasta i Gminy	2. Ośrodek Pomocy Społecznej	3 .Klub Aktywności Społecznej w Serocku	4. Poczta Polska w Serocku	5. Miejsko-Gminny Zakład Wodociągowy.	6 .Miejsko-Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej.	7.Razem
1. Jak P. ocenia łatwość dojścia chodnikiem do tego obiektu? (m.in. szerokość chodnika, utrudnienia na chodniku)	4,83	4,00	4,17	3,80	4,33	4,17	4,22
2. Jak P. ocenia dostępność połączeń komunikacji zbiorowej do badanego obiektu?	4,67	3,67	3,5	3,67	4,0	3,67	3,86
3. Jak P. ocenia możliwość zaparkowania samochodu w okolicy obiektu?	4,50	3,33	2,83	3,17	4,0	3,67	3,58
4. Jak P. ocenia możliwość dojazdu do obiektu rowerem? (ścieżka rowerowa, możliwość pozostawienia roweru w okolicy obiektu)	4,00	2,83	2,67	3,33	3,4	3,83	3,34
5. Jak P. ocenia czytelność/klarowność tablic informacyjnych na drzwiach obiektu i w obiekcie? (oznakowanie obiektu, godziny otwarcia, ew. cena biletu)	4,50	4,00	3,67	3,67	4,2	3,67	3,95
6. Jak P. ocenia wejście do obiektu? (także dla osób słabo poruszających się i na wózkach)	4,67	1,67	2,33	3,33	3,8	3,2	3,17
7. Jak P. ocenia poruszanie się po obiekcie? (nawierzchnia, ew. windy)	4,83	2,17	2,67	3,00	4,2	3,00	3,31
8. Jak P. ocenia możliwość sprawnego, bezstresowego załatwienia sprawy przez seniora? (kolejki, ew. konieczność skorzystania z biletomatu)	4,33	3,2	3,75	2,60	4,2	4,17	3,71
9. Jak P. ocenia dostęp do miejsc do odpoczynku w obiekcie i przed obiektem (np. ławeczki)?	4,67	2,2	3,8	3,20	3,25	3,5	3,44
10. Jak P. ocenia dostęp do koszy na śmieci w obiekcie?	4,40	2,5	3,83	3,25	4,00	3,00	3,5
11. Jak P. ocenia dostęp do toalet w obiekcie?	4,50	2,75	4,5	2,00	4,00	3,33	3,51
12. Jak P. ocenia ogólną dostępność tego obiektu dla osób 60+?	4,67	2,33	3,33	3,20	3,2	3,84	3,43
13. Jak P. ocenia możliwość załatwienia sprawy w tym obiekcie drogą elektroniczną?	4,50	4,00	3,00	2,50	4,2	4,50	3,78
14. Razem	4,54	2,97	3,39	3,13	3,91	3,66	3,6

5. REFLEKSJE I UWAGI KOŃCOWE UCZESTNIKÓW SPACERU WIRTUALNEGO.

Zdaniem badanych w Mieście i Gminie Serock widoczne są potrzeby społeczne w następujących obszarach:

1. Umożliwienie mieszkańcom małych wsi i sołectw, oddalonych od centrum Miasta i Gminy, udziału w zakresie korzystania z oferty kulturalnej, rekreacyjnej, zdrowotnej, edukacyjnej i obywatelskiej.
2. Podjęcie działań związanych z wykluczeniem komunikacyjnym na terenach peryferyjnych Miasta i Gminy Serock.
3. Wykorzystanie zasobów i potencjału społecznego Ochotniczych Straży Pożarnej, zwłaszcza w takich miejscowościach jak: Stanisławów, Wola Kiełpińska, Gąsiorowo, Serock.
4. Wykorzystanie potencjału Kół Gospodyń Wiejskich, angażowanie je w sposób cykliczny w działania na rzecz seniorów.
5. Systematyczne zachęcanie organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie Miasta i Gminy Serock do działań na rzecz seniorów.
6. Skuteczniejsze upowszechnianie informacji (docieranie z różnymi informacjami) o wydarzeniach adresowanych do seniorów na terenie Miasta i Gminy Serock.

V. Badanie ankietowe wśród instytucji samorządowych i pozarządowych Miasta i Gminy Serock.

W ramach badania wysłano również ankietę do kilkunastu instytucji samorządowych oraz organizacji pozarządowych Miasta i Gminy Serock. Celem tej części badania było ustalenie:

- które z instytucji posiadają osobne wewnętrzne uregulowania dotyczące realizacji zadań w zakresie pomocy seniorom,
- czy i jakie działania związane z rozpoznawaniem potrzeb seniorów prowadzą poszczególne instytucje.

Na ankietę odpowiedziało 12 instytucji:

1. Centrum Kultury i Czytelnictwa w Serocku.
2. Fundacja „Nowa Wieś” w Nowej Wsi.
3. Koło Gospodyń Wiejskich w Dosinie.
4. Koło Gospodyń Wiejskich w Izbicy.
5. Koło Gospodyń Wiejskich w Ludwinowie Zegrzyńskim.
6. Koło Gospodyń Wiejskich w Jachrance.
7. Koło Gospodyń Wiejskich w Zegrzu.
8. Ochotnicza Straż Pożarna w Stanisławowie.
9. Ośrodek Pomocy Społecznej w Serocku.
10. Miejsko-Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Serocku.
11. Serockie Inwestycje Samorządowe sp. z o.o. w Serocku.
12. Urząd Miasta i Gminy Serock.

Spośród wszystkich instytucji i organizacji objętych badaniem, 8 z nich posiada wewnętrzną dokumentację i uregulowania dotyczące realizacji zadań w zakresie pomocy seniorom. Najczęściej są to rozmaite zapisy statutowe i regulaminowe. Wskazali na nie respondenci z Centrum Kultury i Czytelnictwa, Fundacji „Nowa Wieś”, Ośrodka Pomocy Społecznej, Serockich Inwestycji Samorządowych oraz 3 różnych Kół Gospodyń Wiejskich (Dosin, Izbica oraz Ludwinowo Zegrzyńskie). Działania Urzędu Miasta i Gminy Serock podejmowane wobec seniorów, regulowane są za pomocą uchwał. Pozostałe instytucje i ośrodki takich zapisów nie prowadzą, ponieważ albo nie realizują zadań w zakresie pomocy seniorom (OSP Stanisławowo, Miejsko-Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej), albo prowadzą je w ramach ogólnych działań skierowanych do wszystkich mieszkańców (pozostałe Koła Gospodyń Wiejskich).

Mniej lub bardziej regularne działania, których celem jest rozpoznawanie potrzeb seniorów, realizuje 6 instytucji oraz organizacji objętych badaniem. Ośrodek Pomocy Społecznej rozpoznaje potrzeby seniorów dzięki pracy opiekunów domowych i pracowników socjalnych w terenie. Fundacja „Nowa Wieś” prowadzi „domy dla osób niepełnosprawnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym”. Pozostałe instytucje i organizacje rozpoznają potrzeby seniorów dzięki spotkaniom z Radą Seniorów, Serocką Akademią Seniorów oraz seniorami na terenie Miasta i Gminy Serock. Centrum Kultury i Czytelnictwa organizuje Dni Seniora oraz zajęcia gimnastyczne, zajęcia z jogi, użycza swoich pomieszczeń na zajęcia językowe, warsztaty i wykłady prowadzone przez Serocką Akademię Seniorów. Jedno z Kół Gospodyń Wiejskich (Ludwinowo Zegrzyńskie) aktywizuje seniorki w gminie poprzez organizację jednodniowych wycieczek turystycznych, warsztatów kulinarnych oraz imprez promujących kulturę wiejską.

Do najważniejszych potrzeb seniorów w mieście i gminie Serock, dostrzeganych przez poszczególne instytucje i organizacje, należą:

1. Organizacja zajęć integracyjnych dla seniorów, umożliwiających jednocześnie ich rozwój osobisty poprzez udział w warsztatach, wykładach, wycieczkach, wyjazdach do galerii, muzeów, teatrów itp.
2. Zajęcia rehabilitacyjne oraz inne służące utrzymaniu kondycji fizycznej (zajęcia gimnastyczne, zajęcia sportowo-rekreacyjne itp.).

3. Dostęp do miejsc pobytów krótkotrwałych dla seniorów wymagających stałej opieki, zagrożonych samotnością i wykluczeniem społecznym.
4. Zwiększenie dofinansowania ze środków budżetów samorządowych na działania skierowane do seniorów, a organizowanych przez jednostki pozarządowe.
5. Lepszy dostęp do miejsc, w których takie działania mogą być realizowane (w sołectwach, w Serocku).

Poszczególne instytucje w ciągu ostatnich dwóch lat podejmowały najczęściej następujące działania wspierające seniorów.

1. Działania na rzecz integracji środowiska seniorów (Ośrodek Pomocy Społecznej, Fundacja „Nowa Wieś”, Centrum Kultury i Czytelnictwa, poszczególne Koła Gospodyń Wiejskich).
2. Współpraca z organizacjami pozarządowymi lub wspieranie ich w inny sposób w zakresie pomocy dla seniorów (Centrum Kultury i Czytelnictwa, Ośrodek Pomocy Społecznej, Fundacja „Nowa Wieś”, Urząd Miasta i Gminy Serock).
3. Organizacja imprez kulturalnych, kursów i szkoleń (Fundacja „Nowa Wieś”, Centrum Kultury i Czytelnictwa, Urząd Miasta i Gminy Serock, poszczególne Koła Gospodyń Wiejskich).

Wśród innych specyficznych działań podejmowanych przez poszczególne instytucje i organizacje należą m.in.

1. Wypożyczanie sprzętu rehabilitacyjnego i teleopieka (Ośrodek Pomocy Społecznej).
2. Realizacja profilaktycznego programu polityki zdrowotnej, szczepień ochronnych przeciw grypie dla seniorów oraz innych osób z grup szczególnego ryzyka (Urząd Miasta i Gminy Serock).
3. Organizacja imprez okolicznościowych takich jak spotkania wigilijne, wielkanocne, biesiady itp. (Fundacja „Nowa Wieś” oraz szczególnie aktywne w tym zakresie poszczególne Koła Gospodyń Wiejskich).

Organizacje pozarządowe na terenie gminy Serock mogą być dużym wsparciem dla działań kierowanych do seniorów przez jednostki samorządowe. Decyduje o tym bezpośredni kontakt z seniorami na terenie danej wsi, co ma bardzo duże znaczenie, ponieważ dostęp do instytucji w samym Serocku dla niektórych z seniorów bywa ograniczony (bariery w dostępie do komunikacji publicznej).

VI. Wnioski i rekomendacje.

- 1. Poprawa dostępu do publicznej opieki lekarskiej wśród mieszkańców gminnych.** Chociaż część respondentów (patrz: Kawiarenki konsultacyjne) pozytywnie ocenia serocką publiczną służbę zdrowia, to jednocześnie zwracają oni uwagę na brak dostępu do wybranych specjalistów m.in. kardiologa, laryngologa, neurologa i okulisty. O niewystarczającej dostępności nie tylko do opieki specjalistów, ale nawet ogólnej opieki internistycznej, mogą świadczyć również wyniki ankiety skierowanej do seniorów (patrz: badanie ankietowe wśród mieszkańców 60+ Miasta i Gminy Serock). Duża część mieszkańców miejscowości wiejskich w okresie ostatnich 12 miesięcy korzystała tylko z teleporad lub płatnej opieki lekarskiej.
- 2. Rozwój kompetencji cyfrowych i przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu.** Uczestnicy badania dostrzegają korzyści wynikające ze znajomości obsługi komputera i korzystania z Internetu. Świadczy o tym m.in. dość duży odsetek seniorów już korzystających systematycznie z Internetu (ponad 50%). Mieszkańcy miejscowości wiejskich częściej niż mieszkańcy miasta Serock korzystają z Internetu do załatwiania spraw administracyjnych. Jednocześnie duża część ankietowanych (patrz: badanie ankietowe wśród mieszkańców 60+ Miasta i Gminy Serock) deklaruje gotowość do uczestnictwa w zajęciach, których celem byłoby opanowanie lub rozwijanie umiejętności obsługi komputera oraz Internetu. Wyniki przeprowadzonych badań (Kawiarenki diagnostyczne i wspomniane badanie ankietowe wśród seniorów) jednoznacznie potwierdzają, że nabycie kompetencji cyfrowych umożliwiają seniorom funkcjonowanie w czterech ważnych obszarach:
 - edukacyjnym (poprzez możliwość uczestnictwa w zajęciach zdalnych, w którym skłonni byliby uczestniczyć zwłaszcza seniorzy z miejscowości wiejskich),
 - kulturowym (poprzez możliwość bycia „na bieżąco” z ofertą instytucji i ośrodków kulturowych na terenie Miasta i Gminy),
 - obywatelskim (poprzez możliwość zdalnego załatwiania spraw administracyjnych, z której to możliwości- jak pokazują wyniki badania- bardzo chętnie korzystają mieszkańcy miejscowości wiejskich gminy Serock),

- zdrowotnym; możliwość korzystania z usług medycznych oferowanych zdalnie nie zastąpi rzecz jasna bezpośredniego kontaktu z lekarzem, ale gwarantuje przynajmniej minimum, jakim jest dostęp do recept, czy też podstawowej diagnostyki lekarskiej.

3. Przeciwdziałanie wykluczeniu komunikacyjnemu. Wyniki badania ankietowego, Kawiarenek diagnostycznych i Spacerów wirtualnych wskazują na istniejące w gminie Serock bariery komunikacyjne w dostępie do publicznej opieki zdrowotnej, oferty edukacyjnej i kulturowej oraz usług administracyjnych. Przyczyną są niewystarczające możliwości dojazdu środkami transportu publicznego (lub ich całkowity brak) z części miejscowości wiejskich na terenie gminy Serock. O ile niektóre sprawy administracyjne mogą zostać załatwione przez seniorów w sposób zdalny (oczywiście tylko w przypadku tych posiadających dostęp do komputera, Internetu i mających odpowiednie kompetencje cyfrowe), o tyle bezpośredni dostęp do opieki lekarskiej albo oferty edukacyjno-kulturowej są już trudne do zastąpienia. Zwiększenie dostępności transportu publicznego do poszczególnych miejscowości wiąże się oczywiście z koniecznością znalezienia środków budżetowych i współpracy pomiędzy władzami poszczególnych sołectw i władz miasta Serock.

4. Wsparcie dla samorządów, organizacji pozarządowych i animatorów na terenach gminnych (poza miastem Serock). Częściowym rozwiązaniem problemu omawianego w punkcie 3 może być zwiększenie zakresu kompetencji i wsparcia dla samorządów i organizacji pozarządowych działających na terenie gminy Serock (takich jak Serocka Akademia Seniora, Koła Gospodyń Wiejskich, Ochotnicze Straże Pożarne i inne). Jak wynika z przeprowadzonych badań, pomimo istniejących barier komunikacyjnych, seniorzy z terenów gminy deklarują większą aktywność w sferze kulturowej niż sami mieszkańcy miasta Serock, mający przecież, wydawałoby się, łatwiejszy dostęp do oferty kulturowej. Aktywność seniorów z terenów gminnych jest najpewniej już teraz w duży stopniu zasługą samorządów i organizacji pozarządowych. Wsparcie tychże samorządów i organizacji (finansowe, organizacyjne), współpraca pomiędzy ośrodkami lokalnymi i centralnymi (takimi jak Centrum Kultury i Czytelnictwa w Serocku) może zatem przynajmniej częściowo rozwiązać problemy wynikające z opisanych wcześniej barier komunikacyjnych.

5. **Zwiększenie dostępności lokalowej do organizacji imprez edukacyjnych, integracyjnych i kulturowych w miejscowościach gminnych.** Aktywizacja seniorów bezpośrednio na terenach miejscowości gminnych wiąże się z koniecznością lepszego dostępu do miejsc, w których mogą być organizowane imprezy edukacyjne, integracyjne i kulturowe. Jak wynika z wypowiedzi niektórych uczestników badania (patrz: Kawiarenki diagnostyczne) dostęp do odpowiedniej, wystarczająco dużej powierzchni lokalowej jest w tej chwili również istotną barierą w organizacji działań skierowanych do seniorów.

6. **Różnorodność zajęć organizowanych dla seniorów.** Jak pokazują wyniki badania (zwłaszcza wyniki badania ankietowego) seniorzy z poszczególnych grup wiekowych mają różne preferencje dotyczące imprez i wydarzeń, w których byliby skłonni uczestniczyć. O ile młodszy seniorzy (60-69 lat) są chętni do udziału w wycieczkach turystycznych i/lub imprezach sportowych, o tyle seniorzy powyżej 70 roku życia preferują imprezy o charakterze „bardziej stacjonarnym” (biesiady, pikniki, spotkania w konkretnym miejscu, niewymagające dużego wysiłku lub opuszczenia miejsca zamieszkania). Oferta dla seniorów powinna być więc na tyle zróżnicowana, aby uwzględnić możliwości i potrzeby wszystkich grup senioralnych.

Opracowanie raportu:

Wiesław Zając

VII. Załączniki do Raportu.

1. Załącznik nr 1. Kwestionariusz ankiety dla mieszkańców. Serocczanie 60+. Diagnoza problemów i potrzeb mieszkańców 60+.
2. Załącznik nr 2. Kwestionariusz ankiety dla instytucji samorządowych Miasta i Gminy Serock.
3. Załącznik nr 3. Kwestionariusz ankiety. Wirtualny spacer badawczy. Zdrowie i rekreacja.
4. Załącznik nr 4. Kwestionariusz ankiety. Wirtualny spacer badawczy. Edukacja i kultura.
5. Załącznik nr 5. Kwestionariusz ankiety. Wirtualny spacer badawczy. Sfera obywatelska.
6. Załącznik nr 6. Scenariusz wywiadu FGI. Kawiarenki. Zdrowie i rekreacja.
7. Załącznik nr 7. Scenariusz wywiadu FGI. Kawiarenki. Edukacja i kultura.
8. Załącznik nr 8. Scenariusz wywiadu FGI. Kawiarenki. Sfera obywatelska.